

Dette er Kristins ambisjoner

for høyere utdanning

Nyhet, side 8

Hans Olav Lahlum om utroskap og påskekrim

Kultur, side 32 og 33

mellom
FAG
UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

PORTRETTEDET:

Linnea Dale

Mellom fag, side 20 til 22

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 66, utgave 11 | www.universitas.no | onsdag 28. mars 2012

Når treningen tar OVERHÅND

■ Vi trener mer, kjøper mer sportsutstyr og spiser stadig sunnere. For noen blir det en sykdom. Vi møtte studenter som måler lykke i svette.

■ – Det er tåpelig å være negativ til treningstrenden. Det er bedre at folk dør av å gå Birken enn at de spiser seg i hjel, sier student Rune Busch (bildet).

Mellom fag, side 16 til 19

Vi ble med da studenter tok gull i hjemmebrygg-NM.

På en humlesnurr

Mellom fag, side 12 til 15

Mer makt- misbruk på medisinsk fakultet

Nyhet,
side 4 og 5

redaktør: **Magnus Lysberg**
magnusly@universitas.no 943 66 089

redaksjonsleder: **Gabriel Steinsbekk**
gabriest@universitas.no 936 59 898

fotosjef: **Skjalg Bøhmer Vold**

desksjef: **Jørgen Brynhildsvoll**

nettredaktør: **Hans Skjong**

redaktør for Mellom fag: **Tia Karlsen**
tiakk@universitas.no 930 19 878

MENINGER

Skriv norsk

Foretrekker du å lese pensum på norsk? I så fall er du i godt selskap, for det gjør nok flertallet av studenter i Norge. Aftenposten meldte i denne uken at norskspråklig pensum kan være på vei ut, og at fremtidens studenter kan komme til å måtte lese engelskspråklige fagbøker. I seg selv ikke et stort problem – det å beherske engelsk i profesjonell sammenheng er uansett noe høyt utdannede mennesker må regne med å kunne.

Men pensum er ikke bare til for eksamenslesing. Tilgjengelig faglitteratur er en viktig del av den offentlige samtalen, og avstanden fra offentligheten til spesialiserte fagfelt er allerede stor. Med en pensumliste utelukkende på fremmedspråk, kan kløften bli for bred.

For universitetene er ikke bare skoler som skal lede til et tilfeldig yrkesliv, det er også steder for et demokratisk ordskifte som resten av demokratiet har nytt godt av. Både som leverandør av argumenter til, og som modell for samfunnsdebatten.

Kunnskapsdepartementet ser ikke ut til å finne noen løsning på pensumdøden, men har kanskje ikke lett godt nok. Studentbokhandelen Akademika har et forlag som gir ut faglitteratur, det samme har andre studentdrevne bokhandlere. Nå er ikke Unipub, som forlaget heter, regnet som spesielt godt, men det betyr ikke at forlaget ikke kan bli viktig for norskspråklig faglitteratur i fremtiden.

Studentbokhandelene er drevet med studentenes interesser for øyet, og er slik godt skodd for oppgaven med å ivareta norsk som akademisk språk. Kunnskapsdepartementet kan med andre ord her finne en god alliert.

I disse dager innleder Akademika forhandlinger om fusjon med studentbokhandelen i Bergen. En samlet bokhandel vil stå langt sterkere på et presset marked. Det er bare å ønske lykke til!

«Universitetene er også steder for et demokratisk ordskifte som resten av demokratiet har nytt godt av.»

God påske!

På grunn av ferien kommer neste nummer av Universitas 18. april.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Kommer vi til å savne Tora Aasland mer enn vi tror?

Minister-skifter

KOMMENTAR

Gabriel Steinsbekk, redaksjonsleder og debattredaktør i Universitas

Det tar ikke så lang tid før vi begynner å glemme. Hvis han ikke hadde brukt det nå famøse uttrykket «hvileskjær», ville nok Øystein Djupedal blitt nettopp det i historien om statsråder med ansvar for høyere utdanning og forskning i Norge.

En egen minister for høyere utdanning og forskning, en minister for studentene, ble faktisk ikke realiteten før det herrens år 2007. Det var SV som opprettet posten, og det var SV som i praksis la den ned igjen da Tora Aasland gikk av som minister i forrige uke.

Endringen har ikke høstet så rent lite kritikk fra organisasjonene i høyere utdanning og opposisjonspartiene på Stortinget. Feltet blir nedprioritert når ministeren for forsknings og høyere utdanning også skal være barnehage- og skoleminister, sier mange. Det er klart at en egen minister har gitt høyere utdanning større politisk tyngde. Et utvalg i Arbeiderpartiet foreslår å opprette en egen

boligminister, nettopp for å gjøre politikkområdet viktigere.

I all oppstandelsen er det lett å glemme at vi har sett store forskjeller i forsknings- og utdanningspolitikken lenge før feltet fikk en egen minister. Det er ingen automatikk i at en egen minister vil føre en bedre politikk for studentene enn det en barnehage-, skole-, og universitetsminister vil gjøre. Statsråden kommer til å ha mer tid, definitivt, og det er bedre å ha en stemme som skal kjempe for penger til en sektor enn til flere. Men en egen minister fører ikke nødvendigvis til en bedre politikk.

Den rødgrønne regjeringens satsing på studentboliger ville nok blitt gjennomført selv om forsknings- og høyere utdanningsministerposten aldri hadde blitt opprettet i 2007. Likeledes blir nok ikke den samme satsingen avsluttet bare fordi ministerposten nå fjernes. Verken en egen statsråd eller vedtak i alle de tre regjeringspartiene om elleve måneders studiefinansiering har ført til en ekstra måned med studiestøtte for deg og meg.

Likevel har studenter fått mer penger. Men det er ikke på grunn av at vi fikk en egen minister. Indeksregulering av studielånet og økt utbygging

«Det er bedre med Kristin Halvorsen enn med en høyre-regjering.»

ØYEBLIKKET

av Skjalg Bøhmer Vold

Lubben godsak: Når du har bikket 30 og blitt småbarnsfar har du ikke lenger noe å snakke med studenter om. Anders Holstad Lilleng bod på sexylubb for å få opp stemningen under standup på Chateau Neuf.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

av studentboliger har hatt noe å si for hverdagen til studenter i Norge. For størrelsen på lommeboka. Det er ikke nok, men det er så uendelig mye bedre enn om ingenting hadde skjedd.

For har vi helt glemt Kristin Clemet? Høyre-ministeren bygde så godt som ingen studentboliger, og låste studielånet i flere år slik at studenter fikk mindre og mindre å rutte med. Du vet ikke hva du har før det er borte. Selv om mange, denne avisa inkludert, har vært kritiske til

Tora Aasland, har nesten ingen sagt at hun gjør de gale tingene. Mange har ropt på mer, men få om noen har sagt at dette må det bli mindre av.

Det er mye større usikkerhet for den jevne student knyttet til et eventuelt regjeringsskifte i 2013, enn til om vi har en egen minister for forskning og høyere utdanning. Som minister for hele Kunnskapsdepartementet kommer nok Kristin Halvorsen til å bruke relativt lite tid

på studenter og høyere utdanning. Likevel er det veldig lite sannsynlig at de tiltakene som faktisk er satt i gang blir rullet tilbake. Det er bedre med en statsråd som lar gode tiltak gå på automatikk enn en egen forsknings- og høyere utdanningsminister som aktivt motarbeider studentenes interesser. Det er bedre med Kristin Halvorsen enn med en høyreregjering.

gabriel.steinsbekk@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

« Bør vi beskytte deltakerne i Paradise Hotel mot seg selv, eller er det lov å le av dem?
De hardbarkede nyhetsjegerne i Studvest behandler kun de viktigste sakene på kommentarplass. Hentet fra saken «Skandalehotellet vi elsker å hate». Studvest 21.03.12.

« Radikale Studenter vil også kjempe for akademisk boikott av Israel og en mer reaksjonær likestillingspolitikk ved Universitetet i Bergen.
Dagens radikale studenter er nok ikke hva de var, men vi tviler på at de har som mål å gjennomføre en mer reaksjonær likestillingspolitikk. Research, research, research, som Martin Kolberg sa. Hentet fra saken «Ny studentliste vil kutte i arbeidsutvalget». Studvest 21.03.12.

« – Det er jo litt sånn sosse-skole. Du ser jo hvem som går her, forteller Viktorsen. Dette ryktet har likevel ingen betydning i valg av skole for jentene.
– Det er jo koselig å se pene mennesker, sier Marthinsen.
Vi gratulerer BI med nye og gode tilskudd til miljøet, som helt sikkert ikke vil føre til flere fordommer mot dem. Hentet fra saken «Litt sånn sosseskole». Inside 12.03.12.

« Tjølven tror også at menns underliv ikke appellerer sterkt til kvinnelige studenter, som det er flest av på fakultetet.
Så det finnes kvinner der ute som ikke drømmer om å få føre en lubrikert tråd opp i urinrøret til menn over seksti. Sjokk og vantro. Urologien går en mørk og dyster framtid i møte, og det samme gjør tittelskrivne i Studvest. Hentet fra saken «Få på medisiner tar skrittet». Studvest 21.03.12.

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

 27. mar Krekar-kommentariat	Ida_speeda Mulla Krekar heter egentlig Najmuddin Faraj Ahmad. han er jo en mulla, men hva står Krekar for? Tipper det betyr kameramann på arabisk.	 27. mar Krekar-kommentariat	proud_red Det er to personer jeg gjerne skulle sendt ut av Norge: Krekar og Ari Behn.
 26. mar Krekar-kommentariat	FerdCEO Foreslo at #Krekar og Breivik delte jobben med å telle isbjørn og rydde søppel på Nordaustlandet, men ble disset av dyrevenner	 27. mar Krekar-kommentariat	Jebbestad hvis det er en person i hele Norge som ikke fortjener marshmallows, så er det Mullah Krekar.
 27. mar Krekar-kommentariat	TV2Rudi Noen vil hevde Krekar er den nye Schanke, men let's face it, han når ikke #Rallykongen til ankene en gang!	 27. mar Krekar-kommentariat	rasendefestlig Breivik i fengsel. Krekar i fengsel. Blir bare fler og fler terrorceller i dette landet, syns jeg.
 27. mar Krekar-kommentariat	bilde_synth Mullah Krekar, hvor ble det av deg i alt mylderet?	 27. mar Krekar-kommentariat	JorgenDalen Døm Krekar til samfunnstjeneste istedet. 10 år på Oslo City som julenisse

nyhetsredaktør: **Endre Stangeby**
endrst@universitas.no 415 43 840

NYHET

Russland lei dårlige rangeringer

UNIVERSITETSRANKING: Ingen russiske universiteter kom inn blant topp 100 på *The Times Higher Education* sin universitetsranking. Dermed uttalte Russlands utdanningsminister, Andrei Fursenko, at landet er i gang med å utvikle sitt eget rangeringssystem. Dette melder *The New York Times*. Russerne har sett seg lei på hjerneflukt fra landet, samt stadig nye universitetsrankinger hvor amerikanske universiteter dominerer, mens kinesiske universiteter kommer sterkere og sterkere. Utdanningsminister Fursenko forteller at Russland jobber med internasjonale eksperter for å lage sin egen globale og universelt anerkjente universitetsranking.

Felt for BI-plagiat

JUKS: En tidligere ansatt ved Handelshøyskolen BI ble i forrige uke felt av det offentlige Granskingsutvalget for 175 tilfeller av plagiat og vitenskapelig uredelighet, melder Aftenposten. Saken gjelder en doktoravhandling fra 2004, som ble varslet inn som mulig plagiat i 2010 av to BI-professorer. Innklagede var da instituttleder på BI. Handelshøyskolens eget forskningsetiske utvalg har tidligere konkludert med at det ikke forelå plagiat, og rektor Tom Colbjørnsen ønsket ikke at saken skulle behandles av Granskingsutvalget, blant annet av hensyn til skolens rykte.

Kortere åpningstider etter biblioteksex

SEX: Studenter som ikke klarer å holde buksene på og bøkene i hyllene har gjort at Oriol College-biblioteket på University of Oxford nå kun holder åpent i kontortid. Ifølge studentavisen Cherwell har åpningstidene blitt innskrenket fordi ledelsen har sett seg lei på rotete bokhyller og bøker som ligger slengt omkring, men også fordi studenter har blitt tatt på fersken mens de har sex på biblioteket. Dekanen ved Oriol College hevder riktignok at de kortere åpningstidene kommer av at studentene roter og ikke tar hensyn, men flere studenter mener dette kommer av at to studenter nylig ble oppdaget mens de hadde sex.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

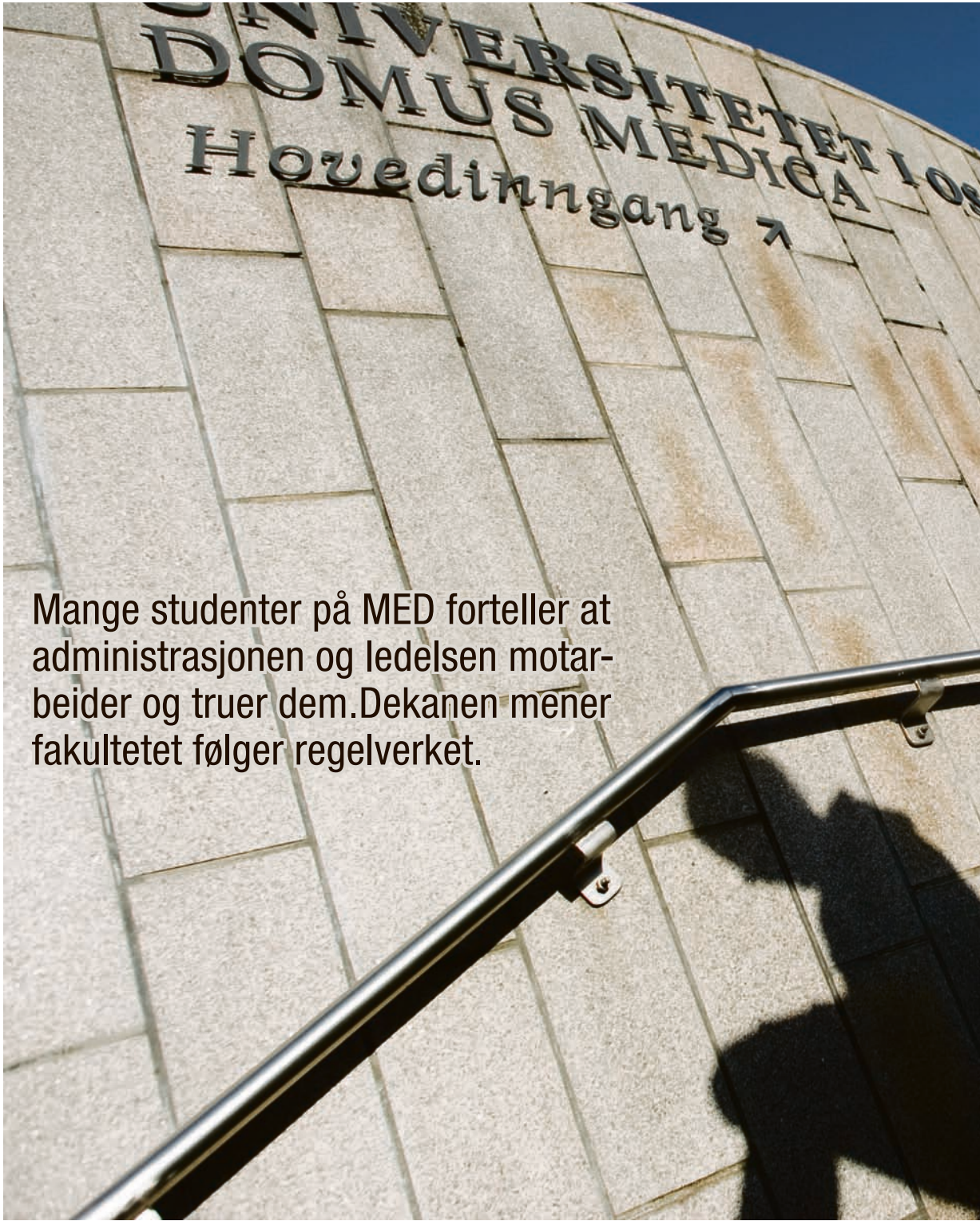
Universitas nr. 15, 1987.

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Sas har i de siste 3 årene ansatt ekstra flyvertinner i sommerhalvåret. Rekrutteringen av disse «sommerfugler» har for det meste vært fra kvinnelige studenter. Sas har gode erfaringer fra denne ordningen og vil derfor fortsette den. Studinnette må være fylt 21 år og kunne konversere på minst engelsk og tysk.

Universitas nr. 11, 1962.

Maktesløse

Mange studenter på MED forteller at administrasjonen og ledelsen motarbeider og truer dem. Dekanen mener fakultetet følger regelverket.

MEDISINMARERITT

tekst: Are W. Sandvik

foto: Ketil Blom

For to uker siden meldte Universitas om en student som fikk trusler om utkastelse fra utdannelsen sin om hun ikke sluttet å kontakte studieadministrasjonen.

Universitas har siden blitt kontaktet av studenter som forteller om uhyggelige møter med administrasjonen og ledelsen ved Det medisinske fakultet (MED).

– Hvis du er likt av folkene på toppen på fakultetet kan du gå gjennom studiene uten å kunne så mye, men hvis du kommer på kant med dem, får du problemer, sier en tidligere profesjonsstudent i medisin til Universitas.

Hjelpesløs

Den nevnte studenten forteller at hun følte seg helt hjelpeløs i sitt møte med administrasjonen og ledelsen ved fakultetet.

– Da jeg var medisinstudent gikk jeg på alle obligatorisk timer og kurs. Forelesningene som ikke var obligatoriske, dro jeg ikke på – jeg leste i stedet. På grunn av dette meldte noen medstudenter fra til administrasjonen, noe som gjorde at jeg ble overvåket, forteller den tidligere studenten.

At denne særlige overvåkingen fant sted ble ikke studenten informert om før et møte hun hadde med administrasjonen i 2006.

– Da jeg møtte denne personen i administrasjonen, påsto hun at jeg hadde kranget med lærerne mine og ikke møtt opp til obligatorisk undervisning. Da jeg spurte lærerne mine om de hadde sagt noe sånt om meg, sa alle nei, sier den tidligere medisinstudenten.

Konflikten eskalerte, hun kom i flere konflikter med administrasjon og ledelsen og følte seg overvåket av sine medstudenter. Til slutt bestemte hun seg for å la saken ligge.

– Jeg ville ikke miste mer tid.

Jeg var jo maktesløs. Hva skulle jeg liksom gjort, spør hun oppgitt.

– Helt texas

En tidligere stipendiat som forsket ved MED opplevde ifølge ham selv at veilederen brukte resultatene hans på en konferanse. Dette gjorde hun etter sigende uten tillatelse og før han selv hadde publisert resultatene.

Stipendiaten klagde til dekan ved MED, Frode Vartdal.

– Han tok aldri klagen seriøst, og tok aldri saken videre, forteller den tidligere stipendiaten.

Veilederen til den tidligere stipendiaten ønsket hele tiden å stå som medforfatter av hans resultater, noe den tidligere stipendiaten mener reglementet forteller at hun ikke har rett til.

– Vartdal mente likevel at veilederen kunne stå som medforfatter. Slik jeg oppfattet det han sa, var regelen bare en mal, mens sedvaner ved MED var

e medisinstudenter

Oppgitte: En nåværende medisinstudent Universitas har vært i kontakt med er oppgitt over måten hun blir behandlet på av administrasjonen på MED. Flere studenter og tidligere studenter Universitas har pratet med forteller det samme.

langt viktigere enn enhver lov og regel, sier han.

Forskningen hans er ennå ikke blitt ferdigstilt, noe han mener i stor grad skyldes konflikten med Universitetet, og han forteller at han har hatt flere uhyggelige samtaler med dekanen.

– Det er helt texas. De tror at de ikke er i Norge. Det er ingen lover og regler som gjelder der, mener den tidligere stipendiaten ved fakultetet.

Konfliktfylt fakultet

Studentene Universitas har vært i kontakt med beskriver arrogante holdninger hos ledelse og administrasjon ved medisinsk fakultet.

En student som nå er halvveis i sitt profesjonsstudium i medisin, forteller om det hun kaller en årelang kamp med administrasjonen på fakultetet.

I tredje semester strøk hun på en såkalt OSCE-eksamen

(stasjonsbasert eksamen) fordi hun ikke fikk innvilget tilrettelegging, og dermed ikke fikk nok tid til å besvare spørsmålene. Hun måtte derfor gå om igjen et semester.

– Jeg har aldri blitt behandlet på den måten som jeg ble av konsulenten vi må forholde oss til på MED før. Jeg føler han ikke tar noe av det jeg sier seriøst, og om vi ønsker å klage på måten vi blir behandlet på, vil ingen høyere opp i systemet høre på oss. De henviser oss bare tilbake til konsulenten. Det vil i praksis si at samme person som vi klager på må behandle klagen vår, forteller studenten.

Studenten går fortsatt på profesjonsstudiet, og vet at hun må forholde seg til administrasjonen på fakultetet.

– Jeg vet at jeg må kontakte dem igjen, men det er noe jeg virkelig kvier meg for. Jeg utsetter det hele tiden.

Mener de bistår studentene

Universitas spurte hva dekan ved MED, Frode Vartdal, synes om at studentene opplever at flere av konsulentene avviser dem, er lite hjelpelige og at noen studenter har strøket på eksamen av grunner de mener kunne vært løst med hjelp av konsulentene.

Vartdal ønsket ikke å snakke med Universitas på telefon, men sendte en e-post med følgende svar:

– Studieseksjonen ved Det medisinske fakultet gjør sitt beste for å bistå våre studenter. Det er ingen, så vidt vi vet, som har måttet gå om igjen et semester på grunn av manglende assistanse fra våre studiekonsulenter.

På anklagen om at han har avvist klage om plagiat, forteller han at den gjeldende saken ble avsluttet for mange år siden.

arews@universitas.no

Universitas, utg. 9, 14. mars 2012

«De tror at de ikke er i Norge. Det er ingen lover eller regler som gjelder der.»

tidligere stipendiat, Medisinsk Fakultet, UiO

UiO • Institutt for lærerutdanning og skoleforskning
Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Vil du bli lærer?

Vi tilbyr PPU for deg som har studert sentrale skolefag og som ønsker undervisningskompetanse for skoleverket. Studiet starter i august 2012 og går over to semestre på heltid.

Søknadsfrist: 15.april 2012

Informasjon om studiet, opptakskrav og søknadsprosessen finner du på: uio.no/studier/program/ppu/

Henvendelse: UV-studieinfo,
e-post: uv-studieinfo@uv.uio.no
TLF: 22 84 44 45

UiO skal granske HiOA-rektor

Slik har saken utviklet seg

Konflikten om forskningsprosjektet «I-care» begynner etter at prosjektleder Lis Ribu mener teknologien prosjektet baserer seg på ikke holder mål. Stipendiaten og biveileder Hilde Eide er uenige med prosjektleder. Teknologien er utviklet av Eides sønn, Erlend Eide.

Stipendiaten ber om å få fortsette forskningen med nye veiledere, men Kari Toverud Jensen tar henne av prosjektet fordi det er lite trolig at «hun kan klare å gjennomføre det alternativet hun har sagt hun vil gå for». Deretter lyses stipendiatens stilling ledig.

Stipendiaten og Eide klager saken inn for Granskingsutvalget, som sender saken tilbake til Høgskolen.

Høgskolens etikktvalg forsøker å behandle saken for første gang, men reagerer på at ledelsen blander seg inn, og erklærer seg selv inhabile. Saken sendes til Granskingsutvalget, som sender den tilbake til Høgskolen.

Universitas: 25. september 2011

Universitas: 27. oktober 2011

2010

Vår

Sommer

Høst

Vinter

2011

Vår

Sommer

Høst

Vinter

2012

Nå

Samarbeidsproblemene eskalerer utover våren. Hilde Eide trekker seg fra prosjektet 25. juli. Hun skriver da i en e-post at hun ønsker å fortsette som veileder for stipendiaten, men at prosjektet har utviklet seg til å bli et «opplegg for fusk i forskning». Høgskoleledelsen gir stipendiaten valget mellom å trekke seg fra prosjektet, fortsette med Lis Ribu som veileder, eller fortsette med nye veiledere.

Universitas: 17. mai 2011

Universitas: 21. august 2011

HiOAs styre, ledet av rektor Toverud Jensen, oppnevner et nytt forskningsetisk valg, uten noen av de tidligere medlemmene.

Det nye forskningsetiske utvalget erkærer seg også inhabile, og HiOA ber forskningsetisk utvalg på Universitetet i Oslo behandle saken.

Et utvalg på Universitetet i Oslo skal nå etterforske plagiat-anklagene mot HiOA-rektor Kari Toverud Jensen. Høgskoleledelsen trenerer saken, mener professoren som anklaget henne.

PLAGIATSAKEN

tekst: Magnus Lysberg

Saken der rektor på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), Kari Toverud Jensen, er anklaget for plagiat av forskningsprosjektet til en doktorgradsstipendiat, ruller stadig videre.

Nå har utvalget på HiOA som skulle behandle saken, sendt den videre til Forskningsetisk utvalg på Universitetet i Oslo (UiO).

Professor Hilde Eide, som opprinnelig klaget HiOA-rektoren inn for det nasjonale Granskingsutvalget, skriver i et brev til Granskingsutvalget at HiOA-ledelsen slik «for tredje gang unngår at stipendiaten får sin sak vurdert».

– Beskytter rektor

Sommeren 2011 kom det daværende forskningsetiske utvalget på Høgskolen fram til at det ikke kunne undersøke plagiat-anklagene mot HiOA-rektoren. Det aksepterte ikke Granskingsutvalget, og saken ble sendt tilbake til Høgskolen, der et nytt forskningsetisk utvalg ble opprettet. Når saken nå går til UiO, har altså tre ulike utvalg sett på anklagene, uten at noen konklusjon er nådd.

Eide kritiserer i brevet, som Universitas har fått tilgang til, HiOA for å beskytte sin egen rektor heller enn å ville undersøke anklagene. Hun skriver at «det styrende hensynet i saken synes å være å beskytte ledelsen – det vil si rektor – mot at fakta i saken blir

– Vi er inhabile

Lederen for det forskningsetiske utvalget på HiOA, jussprofessor Inger Johanne Sand, sier på sin side at utvalget sender saken fra seg på grunn av at rektor på høgskolen er en av de anklagede, og at det skaper habilitetsproblemer for utvalget.

– Når en leder er inhabil, er de underordnede også inhabile til å fatte avgjørelser i saken. Det riktige er derfor at saken blir overtatt av et uavhengig setteutvalg. Vi har

«Når en leder er inhabil, er de underordnede også inhabile til å fatte avgjørelser i saken.»

Inger Johanne Sand, jussprofessor og leder av Forskningsetisk utvalg på HiOA

bedt Forskningsetisk utvalg på UiO om å ta saken.

– Granskingsutvalget ble varslet om dette mulige plagiatet for over ett år siden. Fremdeles har ingen undersøkt om det er hold i anklagene. Hvorfor har det tatt så lang tid å undersøke påstandene?

– Jeg kan bare svare for det forskningsetiske utvalg jeg har ledet. Dette utvalget ble oppnevnt i oktober 2011. Det består av både interne og eksterne medlemmer. Jeg er også et eksternt medlem. De eksterne som ble spurt om å delta i utvalget, ble ikke opplyst om at det

var en stor sak som ventet på behandling. Vi så likevel at dette var en vanskelig sak som nå måtte handles ordentlig og grundig.

Sand sier at det har tatt tid å

finne sakkyndige som kan undersøke saken, og at utvalget har hentet inn nye beskrivelser fra partene.

– Vi har hatt inntrykk av at alle partene har vært fornøyd med at saken nå behandles grundig, men det tar også tid, sier Sand.

Tvunget til retrett

Høgskoleledelsen har tidligere påstått at saken var ferdigbehandlet, og at Granskingsutvalget kom fram til at Toverud Jensen ikke hadde brutt forskningsetikken. Ledelsen sa i en pressemelding i september 2011 at «Med bakgrunn i Granskingsutvalgets behandling av saken anser Høgskolen saken om mulig plagiat av forskningsidé for avsluttet».

Ikke lenge etter var HiOA-ledelsen tvunget til å innrømme at saken ikke var avsluttet, og at Granskingsutvalget fremdeles krevde svar på spørsmålet om plagiat. Nå starter altså et nytt kapittel i plagiatssaken.

magnus.lysberg@universitas.no

Master i Global Production Management

Et studieprogram spesielt utviklet for studenter med 3-årig ingeniørutdanning

Kunne du tenke deg å jobbe med styring og ledelse i internasjonale teknologiselskap? Da er NTNU sin Master i Globalisering det rette studieprogrammet for deg. Vi utvider din kompetanse med en kombinasjon av emner innenfor ingeniørvitenskap, strategi, industriell økonomi, produksjon, logistikk og teknologiledelse. Gjennom et tett samarbeid med næringslivet gir vi deg bred og tverrfaglig kunnskap med et globalt perspektiv. Besøk vår nettside for å lese mer om programmet og finn ut om dette kan være noe for deg!

NTNU
Det skapende universitet

Søknadsfrist: 15. april
Oppstart: medio august
E-post: globma@svt.ntnu.no

ntnu.edu/studies/msglobal/gpm

STUDENTER OG ANSATTE ER BEKYMRET FOR KONSEKVENSENE:

Går for sammenslåing

Sammenslåing: Til tross for skepsis blant fakultetene gikk HiOA-styret inn for å slå seg sammen med AFI og NOVA.

På tross av negative innspill vil HiOA-styret slå seg sammen med forskningsinstituttene AFI og NOVA. Styret er splittet i avgjørelsen.

HØGSKOLEKRANGEL

tekst: Vibeke Risvold

foto: Helle Gannestad

Styret til Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) har gått inn for å innlemme Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) i høgskolen. Dette på tross av at flertallet av høringsinnspillene til sammenslåingen var negative, og ga uttrykk for et ønske om mer tid og informasjon.

– Dette er en spennende vei å gå i forhold til universitetsstatusen. Det vil styrke fagmiljøene ytterligere, sier Kari Toverud Jensen, rektor ved HiOA.

Skepsis

– Vedtaket bygger på uopklarte momenter. Vi bør ha flere utgreiinger, og se nærmere på høringsene fra fakultetene før vi tar et standpunkt, sier Ragnar Audunson, representant for ansatte i undervisnings- og forskerstillinger ved HiOA.

Flere fakulteter har frarådet en sammenslåing. De peker i stedet på mulighetene for et samarbeid med AFI og NOVA. De er blant annet skeptiske til organisering av virksomhetene, og til flere økonomiske forhold.

Både AFI og NOVA gikk med underskudd i 2010. Fakultetene er bekymret for at det er de som «må bære eventuelle økonomiske un-

derskudd» fra disse to instituttene, som det heter i høringsbrevet fra et av fakultetene.

– Det er mange gode argumenter fra fakultetene som sier at man ikke bør gjøre dette nå. Det er mye å gjøre før vi kan vedta dette, sier Roger Fromeide, studentrepresentant i høgskolestyret.

Audunson tror ikke at en sammenslåing med AFI og NOVA vil sette HiOA på strak vei til universitetsstatus.

– Fagene skal også heves opp til universitetsnivå. Det vil ikke nødvendigvis hjelpe å få et eget senter med rundt 100 forskere, sier han.

Vil påskynde universitetssøknad

Et av hovedargumentene for en slik sammenslåing er at den kan virke positivt inn på HiOAs mål om å bli universitet. Selv om mange av fakultetene stiller seg negative, ser de verdien av et tettere samarbeid.

– Det er bred enighet om at forskningsinstituttene AFI og NOVA representerer to solide fagmiljø, som det vil være fruktbart og viktig for HiOA å samarbeide nærmere med, heter det i rapporten fra Fakultet for samfunnsfag.

«Det er mye å gjøre før vi kan vedta dette»

Roger Fromeide, studentrepresentant i høgskolestyret

Styremedlem Kari Pahle mener det vil bli lettere for departementet å si ja til universitetsstatus, dersom sammenslåingen blir en realitet. Det styrker saken kraftig, mener hun.

– I forhold til forskerstillinger og publikasjoner er dette veien å gå. Det vil være et godt bidrag å få AFI og NOVA innlemmet i HiOA, sier Toverud Jensen.

Kan utsettes

Det er likevel uenighet om hvorvidt vedtaket burde ha blitt utsatt, både i høringsuttalelsene og blant styremedlemmene.

– Det er ingen hast med å bestemme seg. Vi må passe på så det ikke blir for mye på en gang, sier Audunson.

Forslag til utsettelse av vedtak var oppe til avstemning, men ble raskt nedstemt.

Styret har altså vedtatt å stille seg positive til en innlemming av AFI og NOVA, men det er fortsatt mange forutsetninger som må innfris før dette blir en realitet. Forslag til strategi må bli utarbeidet, og vilkår må forhandles fram.

vibeke.risvold@universitas.no

Master of Science in Innovation and entrepreneurship

- Business oriented programme
- Cross-disciplinary approach
- Combines theory and practice
- Internship with external partners

www.bi.edu/mscie

BI NORWEGIAN
BUSINESS SCHOOL

Annonser i Norges største studentavis?

UNIVERSITAS.NO/
ANNONSER

Kare A. Nilsen
KAN
FRISØR

Frederikke bygget

15 % rabatt på behandling
for studenter

Mye å gjøre: Kunnskapsminister Kristin Halvorsen (SV) tar over tidligere forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aaslands oppgaver.

Til tross for nedleggelsen av Tora Aaslands ministerpost, vil ikke Kristin Halvorsen gå med på at forskning og høyere utdanning nedprioriteres.

STATSRÅDSKIFTE

tekst: Astrid Karstensen og Ingeborg Huse Amundsen

foto: Skjalg Bøhmer Vold

Som en følge av lederskifte og intern statsrådsrabal i Sosialistisk Venstreparti (SV), går Tora Aasland ut av regjering. Med henne forsvinner en egen ministerpost for forskning og høyere utdanning. Det kan late til at kunnskapsminister Kristin Halvorsen vil få dobbelt opp med arbeidsoppgaver fremover.

– Hvordan skal du klare å prioritere studentene uten å forsømme oppgavene du har fra før?

– Jeg har kombinert jobben min som kunnskapsminister med å være partileder i SV og medlem av underutvalget. Når jeg nå trer ut av disse vervene får jeg mer ledig kapasitet til å ta meg av ministerposten, sier Halvorsen.

– Hva er det første du vil ta tak i nå som du også har ansvar for forskning og høyere utdanning?

– Vi må umiddelbart få til en god forskningsmelding, med klare ambisjoner for kvalitet på

området. Vi blir begrenset på andre måter i samfunnet hvis vi ikke har nok kunnskap på alle felt, sier hun.

Halvorsen mener likevel at Norge er gode nok på forskning.

– I Europa har vi hatt det høyeste offentlige tilskuddet til forskning per innbygger gjennom mange år. Men min jobb blir selvfølgelig å presse på for at vi skal bli bedre, sier hun.

Kunnskapsministeren mener utfordringen ligger i manglende tilskudd fra privat sektor.

Frafall det største problemet

Flere profesjonsutdanninger kritiseres i dag for dårlige praksisordninger. Halvorsens ambisjon på feltet er foreløpig uklare.

– Jeg mener praksisen er god nok på for eksempel sykepleier- og lærerutdanningene. Det kan godt være det er flere utdanninger som trenger et løft, men jeg trenger litt mer enn to dager i jobben for å kunne si noe om det, sier hun.

Ifølge henne selv ligger problemene andre steder.

– En stor utfordring er frafall

fra utdanninger. Mange studier har overraskende lav gjennomføringsgrad. Dette koster mye, både for samfunnet og studenten selv, sier hun.

Gjennom å finne ut hvorfor så mange faller fra, håper hun å bli i stand til å ta tak i problemet.

Vil ha flere realister

Halvorsen er ikke redd for at det i Norge produseres for mange studenter innenfor lite matnyttige fag, som de humanistiske.

– Men jeg har truffet mange som har uttrykt at de på forhånd gjerne skulle hatt mer innsikt i hva de hadde i vente på arbeidsmarkedet med utdannelsen sin. Derfor trenger vi bedre veiledning og rådgivning for studenter, sier hun.

Hun mener likevel at studentene må velge med hjertet.

– Den driven man har når man kan studere noe man er skikkelig interessert i, det er noe samfunnet har bruk for, sier hun.

– Selv om det betyr at folk ikke får jobb med den utdannelsen de tar?

– Jeg har selvfølgelig en ambisjon om at vi skal rekruttere flere til realfag. Men også i tekniske yrker er det behov for bredde blant ansatte. Denne bredden gir for eksempel humanister, sier Halvorsen.

a.j.karstensen@universitas.no

Frir til studentene

SV-leder Audun Lysbakken kaster ut de gamle og ser fremover. Slik skal han vinne studentstemmene tilbake.

– Vi har tapt terrang de siste årene blant ungdom, og det er det mitt mål å gjøre noe med. Derfor skal vi fornye oss, både politisk og når det gjelder folk. Nå er det en ny generasjon som sitter i ledelsen i SV. Vi er det yngste partiet sånn sett, og det betyr at vi har andre perspektiver som kanskje er nærmere studentenes livssituasjon, sier Lysbakken.

– Hvorfor har dere tapt terrang?

– Det er lett når du er regjeringsparti å bli så opptatt av å snakke om hva du har fått til at du glemmer å snakke om hva du vil. Jeg tror ikke unge folk og studenter vil ha et parti som ser tilbake, de vil ha et parti som ser frem. Jeg selv blir mest begeistret over det vi skal gjøre.

– Vil du love studentene elleve måneders studiestøtte?

– Vi er for det. Det er et mål at flere studenter skal kunne bruke mer tid på å studere og at vi skal unngå at de blir for avhengige av hvilken hjelp de får hjemmefra, for det er urettferdig. Men vi har valgt å bruke de store pengene på

«Gjør vi ikke noe med boligsituasjonen hjelper det ikke å få litt mer studiestøtte, for da taper man mye mer på presset i boligmarkedet.»

Audun Lysbakken, SV-leder

å bygge 6000 studentboliger og bedre ordningene for spesielt utsatte studenter. Gjør vi ikke noe med boligsituasjonen hjelper det ikke å få litt mer penger, for da taper man mye mer på presset i boligmarkedet. I tillegg er vekst i forskning av stor betydning for studenter og hele sektoren. I vårt land kan vi aldri leve

av å gjøre ting billigst, så vi må være best.

– Hvordan vil du sikre oppsving i forskningen?

– Vi kan sørge for at det er vekst i de offentlige forskningsbevilgningene. Det er et mål for meg.

ingebhu@universitas.no

Universitas søker webutvikler

http://www.universitas.no/

Google

<!DOCTYPE STILLINGS-UTLYSNING>

<html>

<head>

</head>

<body>

<header>

<h1>

</h1>

</header>

<div id='utlysning'>

<h2>

</h2>

<p>

</p>

<p>

</p>

<p>

</p>

<p>

</p>

<p>

</p>

</div>

<footer>

<p>

</p>

<p>

</p>

<h4>

</h4>

</footer>

</body>

</html>

UNIVERSITAS

søker webutvikler

Universitas er en spennende avis i vekst. Nå jobber vi med utviklingen av et nytt produksjonssystem og ny nettavis. Derfor trenger vi en idérik, engasjert og sulten nettutvikler med stor arbeidskapasitet.

Nettavisa har i gjennomsnitt 85 000 besøk per måned i de studieaktive månedene. Denne jobben er dermed en spennende mulighet til å jobbe med en relativt stor nettside i et ungt og åpent miljø. Vi vil utvikle en framtidsrettet nettside, og det at vi er en studentavis gjør at vi kan tillate oss å eksperimentere med løsninger som de store dagsavisene ikke kan. Som utvikler får du relativt frie tøyler til å teste ut forskjellige løsninger, men du må også være samarbeidsvillig.

Du brenner for å jobbe med innholdsstyring og -presentasjon på nett. Du har gode tanker om hvordan framtidens nettaviser bør være. Hvis du ønsker, kan du i starten jobbe tett med vår avtroppende websjef, som er en dyktig og erfaren utvikler. Vi har ennå ikke låst oss helt til et programmeringsspråk eller CMS-løsning for det nye systemet. Om du er interessert, men usikker på om du kan nok programmering til å bli med, synes vi du likevel skal søke. Så kan vi snakke om det tekniske siden.

Arbeidet er honorert. Dessuten lærer du garantert mer av denne jobben enn av studiene dine.

Send søknad med CV til

redaktør Magnus Lysberg på

magnus.lysberg@universitas.no

For info om stillingen,

kontakt webadmin Odin Hørthe

Omdal på **odin.omdal@gmail.com**

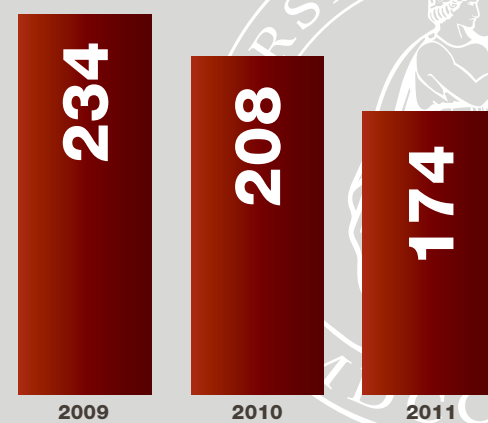
Søknadsfrist: 31. mars

Done

UiO isolerer seg stadig mer

På tre år har antallet forskere som utveksler til og fra Universitetet i Oslo gått ned med 25 prosent. Forskningsrådet mener dårlig lønn gjør at norske forskere tviholder på plassene.

Antall ansatte med internasjonal mobilitet:

UiO-ansatte forskere som har vært i utlandet og utenlandske gjesteforskere ved UiO.

Kilde: DBH

GRAFIKK: RAGNHILD TORSTENSEN

INTERNASJONALISERING

tekst: Heljar Havnes

Antallet utvekslede ansatte ved Universitetet i Oslo (UiO) har sunket markant de siste årene, ifølge statistikk fra Database for Statistikk om høyere utdanning (DBH).

Det er snakk om UiOs forskere i utlandet, og utenlandske forskere som kommer til Blindern på forskeropphold. Tallene synker på tross av UiOs mål om å bli et internasjonalt anerkjent universitet.

– Økt mobilitet både for ansatte og studenter er en klar målsetting, sier rektor ved UiO, Ole Petter Ottersen, i en e-post til Universitas.

For mange nordmenn

– En av grunnpilarene i norsk forskning er internasjonal mobilitet blant norske forskere, og at vi får inn utenlandsk forskerkompetanse, sier administrerende direktør for Forskningsrådets internasjonale kontor, Simen Ensby.

Ensby og Forskningsrådet understreker at internasjonalitet i academia spiller en viktig rolle.

– Internasjonal erfaring og mobilitet er viktig i academia. Forskningsrådet mener at ved å ha forskererfaring fra utlandet blir man en bedre forsker og beriker både seg selv og forskningsmiljøet rundt seg.

– Det er veldig mange som søker på stillinger som vitenskapelig ansatte ved UiO, både internasjonale og norske forskere, sier Ensby.

Han mener at det er viktig både å få norske forskere ut i verden, og å bringe utenlandske forskere hit. Ensby mener det er forståelig at det har blitt færre internasjonale forskere ved UiO.

– Norske forskere søker seg lite ut i verden, og gir da lite plass til utenlandske forskere. En av grunnene til at norske forskere holder seg hjemme kan ha å gjøre med at lønnsnivået for forskere i utlandet er betydelig lavere enn her.

Forskningsrådet har et tett samarbeid med UiO, og ser lysere

på fremtiden for UiOs internasjonalisering.

– Over tid vil nok statistikken bedre seg for UiO, det kommer en ny generasjon forskere som er mer vant med og opptatt av internasjonalisering, legger Ensby til.

«Lønnsnivået for forskere i utlandet er betydelig lavere enn her hjemme.»

Simen Ensby, adm.dir for Forskningsrådets internasjonale kontor

Internasjonaliseringsår

– UiO skal legge til rette for økt mobilitet for egne ansatte samt øke andelen ansatte med internasjonal bakgrunn, sier rektor Ottersen.

På tross av de dårlige tallene de siste årene, vil UiO satse hardt

på internasjonalisering frem mot 2014.

– Det er nylig vedtatt en egen handlingsplan for internasjonalisering med konkrete tiltak, og 2012 er utpekt av universitetsstyret til internasjonaliseringsår, og oppfølging av planen vil stå sentralt, sier Ottersen.

Tiltakene skal få flere forskere med internasjonal kompetanse til UiO.

– Et virkemiddel er internasjonal kunngjøring av stillinger på engelsk. UiO vil utforme en egen strategi for rekruttering, sier han.

– I likhet med andre universiteter opererer vi på en global arena og internasjonalisering vil få stadig økt betydning framover, legger Ottersen til.

heljarh@universitas.no

Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. april
Mer info: www.unis.no

© 2011 UNIS. All rights reserved.

mellom FAG

UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

Linnea Dale var sammen med **eks**en da hun fant seg selv og lagde debutplata i LA. Dermed havna han på coveret. Det får hennes nye kjæreste bare tåle.

EKS-FAKTOR

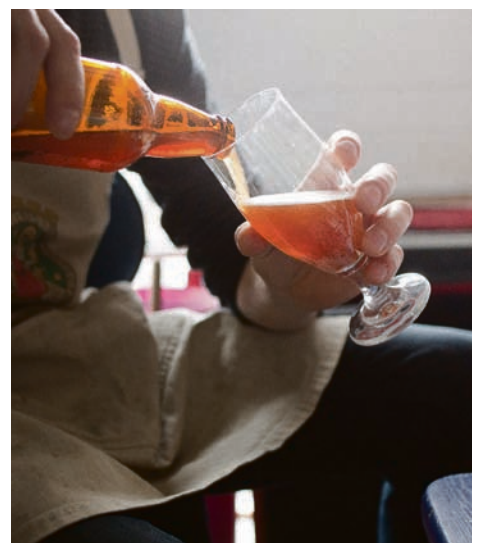
SLIK BRYGGER DU ØL: I mikrobryggeriet på Chateau Neuf har studentene i Kristianiastudentenes haandbryggerlaug fått den eldgamle tradisjonen i fingerspissene. Om du vil prøve selv, gjør du som følger: Mal malt. Bland malten med varmt vann. La stå

Helt siden de vant i fjor, har Kristianiastudentenes haandbryggerlaug forberedt seg til årets NM i hjemmebrygging.

REPORTASJE

tekst: Øyvind Gallefoss foto: Sébastian Dahl

NOE ER I GJÆRE

en stund. Sil guggen. Kok dette en stund. Tilsett humle. Kjøøl ned. Rør rundt i greiene. Tilsett litt ekstra gjær. La gjæren virke i noen uker. Fyll på flasker og tilsett litt sukker. La stå rundt en uke. Ølet kan nå drikkes. Ikke følg denne oppskriften.

– **Jeg må få** takke maltet! Og humla! Og gjæra!

En omfangsrik mann står og spyttbrøler fra scenen. Han hyller de tre ingrediensene som har ledet forsamlingen av lykkelige, berusede mennesker ut til en lagerhall ved starten av Groruddalen og til norgesmesterskapet i hjemmebrygging.

Malt, humle, gjær og vann. En enkel oppskrift, et svelt av muligheter.

Tusenvis av ulike blandingsforhold er det siste året forsøkt, prøvesmakt, forkastet og videreutviklet i kjellerstuer, vedskjul og ombygde utedoer over hele landet. Nå er de mest vellykkede mikrobryggene brakt hit, til Oslo, for å kjempe om publikums gunst, dommernes elsk og muligheten til å få sitt eget øl i hyllene på Vinmonopolet påklistret den gjeve etiketten fra Nøgne Ø.

Kristiania haandbryggerlaug, en gjeng studenter som brygger ølet sitt på Chateau Neuf, vant publikumsprisen på NM i fjor. I år går de for seier i flaskekonkurransen, som er blitt bestemt av flere titalls dommere i forkant av NM.

– For å overbevise juryen må ølet treffe akkurat innenfor. Selv om du er jævlig god i dvergekasting, så vinner du ikke nødvendig-

«Uten gjær blir det bare vørterøl. Og vørterøl smaker piss.»

Martin Eckhoff Andresen, sjefsbrygger i Kristianiastudentenes haandbryggerlaug

vis NM i slegge, liksom.

Martin Eckhoff Andresen i Haandbryggerlaug må leve opp til seg selv.

Oppkoket startet for to måneder siden i Blinderns minste og mest produktive laboratorium.

– **Shit! Så mye** øl dere lager.

Lukten av humle. Den søte dunsten har sneket seg ut døren, og er ustoppelig på sin vei gjennom snirklete ganger og tette etasjer på Chateau Neuf, på innbitt leting etter avkjølede minusgrader ute i den klare februar dagen. På veien møter dunsten en Radio Nova-jente, som straks dukker opp i døråpningen av minibryggeriet. Hun kommenterer den nøye oppmålte guggen av malt, vann og humle som putrer i en blå, 50-liters bikkjematbøtte fra Felleskjøpet.

– Brygger du nå igjen, Martin? Dere må ha mye øl, for det lukter jo konstant brygg her.

– Synes du? Det føles ikke sånn, for vi har nesten aldri noe øl igjen i kjøleskapet, sier Martin og sukker.

Vi er på kontoret slæsj hybelen slæsj bryggeriet til Kristianiastudentenes haandbryggerlaug. Martin er grunnlegger og sjefsbrygger

i bryggerlauget. Han er dessuten ølkjenner, altnuligmann, samfunnsøkonomistudent og trivelig.

– Det blir som oftest til at folk finner veien hit på Chateau Neufs internfester. Og da ender vi opp med å dele ut en del øl, så ...

– Uansett hvor mye vi brygger, så blir det liksom aldri nok.

Ifølge lærebøkene er en av de viktigste ingrediensene i hjemmebrygging «nok plass til alt stæsjet», men Martin må gjøre det beste ut av et utgangspunkt på størrelse med en russebil. Det går sånn akkurat.

Doble rader av grønne, stablede ølkasser langs veggen gjør det lille rommet enda trangere. Der det er plass er veggene tapetsert med øl kart og bryggoppskrifter, på gulvet står en haug gjæringstanker som også fungerer som barstoler og på hyllene som omkranser minibryggeriet er det gjort plass til 21 plastbokser med forskjellige typer malt. En teipbit og litt tusj avslører innholdet. *Cara Vienna, Amber, Munich, Crystal*. Noe er av hvete, noe av havre, men det aller meste maltet er laget av bygg.

– Bygg fungerer best til ølbrygging fordi

GJÆRINGSMENN: Det er et enormt mangfold blant deltakerne på NM i hjemmebrygging, men de har alle én ting til felles: ølmagen.

SEIERHERRE: 308 brygg deltok i Norgesmesterskapet i hjemmebrygging i år, og over 50 dommere brukte to uker på å smake på alt ølet. Martin Eckhoff Andresen og Kristianiastudentenes haandbryggerlaug stakk av med førstepremien for sin India pale ale, og ble premiert med en meske- og kokekjele.

«Her er det bare usle hundre milliarder gjærceller. Det er ikke nok.»

Martin Eckhoff Andresen, sjefsbrygger i Kristianiastudentenes haandbryggerlaug

det er stappfullt av enzymer. Når kornet maltes, utvikles det enzymer som bryter ned stivelse i kornet. Og stivelse er kjipt. Det vil vi ikke ha noe av, forklarer Martin.

Han holder nybegynnerkurs i ølbrygging, og dagens fem kursdeltakere sitter oppå hverandre i den ølbrune sofaen som har sneket til seg plass på de 16 kvadratmeterne. De får hele historien.

Om *maltingen*, der bygget først fuktes slik at det begynner å spire og omdanner stivelse til sukker. Om *meskingen*, der malten kvernes og blandes med varmtvann slik at sukkeret trekkes ut i vannet og blir til *vørter*. Om *vørterkokingen*, der varierende mengder humle tilsettes vørteret for å gi ølet smak.

Og det er der vi er nå.

Martin skal konkurrere i klassen India pale ale, en type øl med høy alkoholprosent og mye humle.

– Humle lukter digg. Også smaker det digg.

Martin er begeistret.

– Humle er digg. Så i dag skal vi bruke store mengder humle. Enorme mengder, faktisk, sier Martin, som aldri har brukt så mye humle i et brygg før.

Humleandelen, som vanligvis begrenser seg til noen hundre gram, skal nå være på over én kilo, og grønne pellets tilsettes med jevne mellomrom i det kokende brygget. Det pøses på med så mye humle at vørteret omgjøres til en seig, grønn gjørme. Martin er spent.

– Dette blir en humlebombe av et øl.

Når kokingen er ferdig må brygget kjøles raskt ned slik at *gjæringen* kan starte. Det er i denne prosessen at gjæren spiser opp alt sukkeret i vørteret slik at det dannes alkohol, og blir øl.

– Det er egentlig gjæringsprosessen som er den viktigste, for uten gjær blir det bare vørterøl, sier Martin.

– Og vørterøl smaker piss.

«Det flytende brød»

- Øl er en rundt 6000 år gammel drikk av malt, humle, gjær og vann.
- Før år 1000 pliktet alle kornbønder i Norge til å brygge øl til jul som en del av kristningen av Norge. Ifølge Gulatingssloven ville bonden mistet alt han eide, halvparten til biskopen og halvparten til kongen, hvis han ikke hadde brygget øl på tre år. Han risikerte også å bli landsforvist. Det påstås at Island ble befolket på denne måten.
- Øl deles inn i kategoriene lager (dunkel, pils), ale (India pale ale, brown ale, porter, stout, weissbier, wit) og sterk spesialøl (bakk, imperial stout, norsk juleøl).
- Alkoholpolitikens skatteklasser bestemmer at øl med over 4,75 volumprosent alkohol selges på Vinmonopolet, mens svakere øl finnes i butikken.
- I fjor drakk nordmenn 243 millioner liter øl.

Kilde: Norbrygg, Ringnes, Store norske leksikon, Bryggeri- og drikkevareforeningen

Gjæren er en kresen liten jævel. Den krever perfekte arbeidsforhold, ellers klarer den ikke gjøre jobben sin skikkelig. For ølet som Martin lager i dag bør temperaturen ligge på rundt 20 grader.

– Hvis gjæren kunne velge ville den valgt seg kroppstemperatur, sier Martin.

– Heldigvis får den ikke velge, for da lager den bare flybensin.

I tillegg trenger gjæren hjelp. Den skal stå i to uker, og for å booste gjæringen tilsetter Martin ekstra gjærceller som er blitt dyrket frem på forhånd.

– Her er det bare usle hundre milliarder gjærceller. Det er ikke nok.

For et brygg av denne størrelsen, trengs minst det ti-

dobelte.

Når brygget har fått den riktige temperaturen gjenstår det bare å la gjæren gjøre ferdig jobben, forklarer Martin.

– Nå skal gjæren få spise det den kan, og kose seg med sukkeret helt til den ikke klarer mer.

Noen uker og en fullverdig gjæringsprosess senere står Martin og deler ut brygget på NM.

– Skal det være litt India pale ale?

Klart det skal.

Den doble IPA-en slår godt an blant publikum, og Martin får gode tilbakemeldinger fra folk som kommer innom standen til bryggerlauget.

Det nærmer seg midnatt i lagerhallen, promillen sjangler mot overstadig, og ølsmakingen er gått fra forsiktig nipping til kjapp kyling. På scenen står ølforkjemper og rikskjendis Petter Nome lett bedugget. Juryen har bestemt seg.

Publikum har telt ned fra 42, og Nome og arrangørkompanjong Eduard Möllenkamp kan endelig avsløre hvem som er seiersherre i klasse India pale ale:

«Vinneren er en gammel kjenning: Martin E. Andresen med ølet Lemkuhls Dobbelt!»

Martin kan jublende ta imot gavekort, ølfat og meske- og bryggekjele. Men selv om han har vunnet IPA-klassen når ikke brygget helt opp til den absolutte førsteplassen. Nøgne Ø-premien går til et spesialbakk fra Hedmark. Selv om seieren glapp er Martin langt fra like bitter som ølet sitt.

– Jeg er bare overraska og glad for at vi i det hele tatt vant klassen vår. Jeg synes jeg har brygget en bedre dobbel IPA før, sier Martin, før forsamlingen samles rundt vinneren fra Hedmark.

Nå skal alle smake.

«Trent kropp gir makt». Avisoverskriften stikker deg i den litt for slappe magen. Skal du lykkes, må du trene. Bølgen av trening er over oss, og for noen blir den det viktigste i livet.

HOVEDSAKEN

tekst: Emma Tollersrud foto: Skjalg Bøhmer Vold

TRENINGEN MED LIVET

Intens plasking er eneste lyd i svømmehallen på Domus Athletica. Kanskje er det et jag i bakhodet et sted som har trukket en anseelig folkemengde hit sent mandag kveld. En typisk treningsdag, der helgens utskielser skal nulles ut fra samvittigheten. De kobler ut, de gjennomfører mål og de kan gå sommersesongen stolt i møte.

Noen mosjonerer, andre vimser urytmisk i friområdet, mens atter andre pumper seg tomme i hurtigsvømmingsfeltet. Rune Busch er en av dem. Han har stupe ned i det turkise element og varmer opp med butterfly før økten virkelig skal begynne. Han fyker fjærlett fra bassengkant til bassengkant.

– Det blir litt mer action nå, lover Rune.

Sekunder senere skyter treningsteamet over til motsatt side. De har satt opp tempoet. Armer fyker ut til siden, skuldre heves, muskler samles, kroppen forsvinner ned. Opp igjen, med gispande munn og ny kraft. Rune leter etter den rytmen han elsker, men han finner den ikke helt i vannet. I det som ser ut som øktens tyngste øvelse prøver han å være en delfin. Og ganske riktig, øvelsen heter «dolphin kicks». Men menneskekroppen kommer til kort. Det ser ikke like elegant og fjærlett ut lenger. Rune er sliten.

– Dette er bare jævlig tungt, for jeg er ikke så god teknisk. Det blir samme greie

«Du løper deg vekk fra ditt eget selvbilde og din egen usikkerhet.»

om og om igjen, og jeg tenker bare på at jeg må holde ut.

For Rune handler det etter hvert mindre om lyst, og mer om ren og skjær disiplin, innrømmer han. Typisk for mange som trener mye setter han seg mål, gjerne i form av et løp, renn eller maraton annenhver måned. Han prioriterer trening foran fest og andre aktiviteter. Selv er han langt mer bevisst på trening og kosthold enn foreldrene da de var på hans alder.

– Jeg påvirkes selvsagt av kulturen. Vi er blitt mer opplyst og får mer informasjon om effekten av trening.

Attreninger bra for helsa er gårldagens nyheter. Men visste du at det dessuten er bra for jobben, studiene og livet generelt? Kommer du på jobben eller skolen med pc-en i den ene hånda og skiene i den andre signaliserer du noe viktig. Trening gir nemlig prestisje og status. Hvis du trener og spiser riktig viser du andre at du er effektiv, målrettet og handlekraftig.

– Vel, fokus på status og ønsket om å lykkes og bli anerkjent ligger i menneskets natur. Det er mindre hvorvidt folk har statusjag eller andre ting som motivasjon, enn at det faktisk bidrar til å redusere helseproblemer markant, sier Rune nøkternt.

Hver dag passerer vi avisstativer, sportsbutikker og treningssentre som skriker at lykken er en sunn og trent kropp. En gnagende samvittighet til tross, vi liker å tro at som frie, selvstendige individer velger vi selv om vi vil snu oss vekk eller absorbere alt. Dernest kan vi snu oss mot statistikken og se hvor upåvirket vi er.

For andelen som trener mye har økt. Treningen har også blitt mer synlig enn før. 650 000 nordmenn er tilknyttet et treningssenter, ifølge Sats' egne tall. I 2010 omsatte bransjen for 3,5 milliarder kroner, en økning på 12,8 prosent fra året før, ifølge Aftenposten. 11 367 løp Oslo maraton i fjor. Birkebeineren er verdens største skirenn og terrengritt; 16 800 skiløpere stilte til start tidligere denne måneden, og i august strømmer minst 25 000 topp utstyrte syklistene til Rena. Slike styrkeprøver fulltegnes på rekordtid, og for deltakerne kreves gjerne måneder med nitidig hardtrening og fokus på egen prestasjon.

At nordmenn er verdensmestere i å hamstre ski, sykkel, pulsklokker og superundertøy taler også for seg. Ingen andre land i verden har forbrukere som kjøper like mye sportsutstyr. Omsetningen passerte 11,5 milliarder kroner i 2010, ifølge interesseforeningen Sportsbransjen.no. Bøker om lavkarbo

PÅ EN BØLGE: Rune Busch kommer til svømmehallen etter lange dager med forelesninger og lesing på masterstudiet i statsvitenskap. – Det blir så mye stillesitting i hverdagen at det ikke er noen fare for at det blir for mye trening, mener han.

ETTERTRAKTET MANN: Tommy Lande er en av de anslagsvis 3000 personlige trenerne som er blitt utdannet siden 2004. Treningskjedene sliter med å dekke etterspørselen fra folk som vil ta seg råd til skreddersydde og effektive programmer. Her hjelper han Astrid Skomedal med å finne de riktige metodene.

VIKTIGST MED KOS: – At jeg aldri kutter ut venninner en kveld fordi jeg må trene, er et godt tegn, sier Astrid Skomedal. Tidligere hadde hun et tvangsmessig forhold til spising og trening, men i dag er mat gjerne en del av venninekvelden. Cassandra Kim Myrland hjelper til ved grytene..

SVETT STEMNING: I en trang og overfylt sal har Stine Storvik funnet sin plass. Som på treningssentre flest er det enorm pågang også på Sats Majorstua denne ettermiddagen. Det er såkalt blå time, hvilket betyr at Stine må jobbe ekstra hardt på step-plata.

selger *mer* enn varmt hvetebrød.

Tilbake i svømmehallen kjempes det mot melkesyre og mangel på oksygen. Vidåpne munner gisper etter luft ved hvert møte med overflaten. Det ser direkte ubehagelig ut. Men snart kommer lykkefølelsen.

Den har Rune blitt hektet på. Han var aldri spesielt involvert i langdistanseidrett før han fylte 20, men siden han meldte seg opp til en konkurranse kalt Norseman Extreme Triathlon sammen med broren, har treningen blitt en slags besettelse. Han vedgår selv at han er avhengig, at kroppen hans trenger det.

– Jeg blir hekta på den ekstremt tilfredsstillende følelsen av å være sterk. Det er en del av livet mitt nå, og jeg ønsker å leve på denne måten.

For noen blir ikke bare treningen en viktig del av livet. Den tar kontroll over livet.

Ofte er det spørsmål om å bli kvitt en kilo eller to. Når treningen er godt i gang får man kanskje positive tilbakemeldinger fra andre. «Trener du så mye? Så flink du er!» Dessuten øker blodstrømmen til hjernen, og kroppens egne rusmidler, endorfiner og dopamin, strømmer på. Vonde følelser og stress slipper taket, og du mestrer og tar kontroll.

Men dersom treningen derfra blir svaret på alt som er vondt og vanskelig oppstår en usunn avhengighet, forklarer Øyvind Rø, forskningsleder og overlege ved Regional avdeling for spiseforstyrrelser på Ullevål sykehus.

Taktfast jogging, sterke svømmetak eller energiske stavtak kan være en måte å kjenne flyt og repetisjon på når resten er kaos. Samlivsbrudd, flytting, skade, vektøkning, graviditet, eksamen. Typiske triggerpunkter som kan utløse treningsavhengighet. Du løper deg vekk fra ditt eget selvilde og din egen usikkerhet.

Astrid Skomedal løp vekk fra en isolert tilværelse med alvorlig anoreksi. Som ekstrem perfektionist og typisk flink pike, handlet alt om systemer og forbud i relasjon til mat. På det verste veide hun under 40 kilo, og livet besto av lite annet enn frykten for kalorier. Med hjelp fra psykolog og foreldre greide hun med ørsmå skritt å bryte ned rigide mønstre dag for dag. Trening ble veien inn i en litt annen hverdag, og selv om kroppen verket og frøs, og hver minste bevegelse var et ork, skulle hun opp på den tredemøllen. Snart ble også den en del av et farlig system.

– Det ligger i treningens natur at den bør være regelmessig, kontinuerlig og i en ram-

me. For mennesker med så syke systemer som jeg hadde blir den vanskelig å balansere, forteller hun.

Treningen tok over for maten i Astrids egen regelstyrte boble. Hun ble besatt av tanken på å bygge opp igjen det hun hadde brutt ned gjennom to-tre år. Bak lysten til å bli sterk fulgte frykten for å legge på seg etter hvert som hun spiste et par milligram mer hver dag. Det måtte være nøyaktig de samme øvelsene med samme antall repetisjoner hver gang hun trente, og det skulle aldri bli færre enn fem økter i uka, ikke engang på strandferie. Mangel på trening én uke måtte tas igjen med ekstra mye trening uka etter. Det var ren alvor og lite lyst.

– Du er råsterk. Du tar mer enn mange av gutta gjør!

Tommy Lande tvinger Astrid til å skvise ut det siste hun har av krefter. På timen med personlig trener gjør Astrid den kroppen som var så avmagret for fire år siden, enda litt sterkere. Hun løfter sandsekk, kaster vektball, tar utfall med kettlebells på 14 kilo og armhevinger med slynger. Så ser hun på Øystein og rister på hodet, med latteren i halsen.

– Fytti! Det var helt forferdelig! Jeg blir helt død!

HANDLER OM RUTINER: – Jeg er nesten skummelt privilegert på dette stadiet i livet, for jeg kan tenke på meg selv og velge akkurat når jeg vil trene, og hvordan, sier Stine Storvik. Hun er spent på om hun greier å holde på gode rutiner når jobb, familie og andre ting blir viktigere.

Det er mindre *må* trene i dag. Astrid forsikrer at hun ikke har noe kroppslig mål lenger. I stedet handler det mest om å beholde den sterke kroppen og lære nye ting. Men hun hater å kutte en av de fem faste dagene. Hvor går grensen mellom sykt og sunt?

– Du må klare å kutte ut en økt her og der, hvis du er sliten eller venninnene spør om du vil finne på noe, uten at det blir helt krise. Men vi har alle våre ting som vi må gjøre for at vi skal være fornøyde med oss selv og ha god samvittighet. Noen må sitte på skolen i evigheter, jeg må trene.

Nå handler det også om at treningen er noe av det som holder livet i sjakk, hvis det skli ut på alle andre arenaer. Når hun trener fem ganger i uka kan hun spise hva hun vil. Godteri hver dag, kake på fest, pizza på ferie. Om hun vil.

– Jeg vet hva som bor i meg. Hvis jeg begynner å innføre nye lover overfor meg selv igjen vil veien tilbake til spiseforstyrrelsen være kort. Jeg kunne gjerne vært tynnere enn jeg er nå, men jeg kan ikke gjøre noe med det, for da tar det overhånd.

Inntil 80 prosent av anorektikere og 50 prosent av bulimikere overtrener. Ortoreksi, eller sykkelig treningsavhengighet, blir av noen betegnet som en fjerde spiseforstyrrelse. Det er foreløpig forsket lite på det, men flere studier vil være rett rundt hjørnet. Sykdomsbildet preges til en hver tid av kulturen vi befinner oss i, så etter hvert som presset rundt trening og sunnhet øker kan det også bikke over for flere, mener Øyvind Rø ved Ullevål sykehus.

– Når treningen blir tvang kan en snakke om det som en sykdom. Da er det ikke lenger den sunne, gledesfylte aktiviteten. Du snevrer inn livet til å handle om hvor

«Når treningen blir tvang kan en snakke om det som en sykdom. Da er det ikke lenger den sunne, gledesfylte aktiviteten.»

Øyvind Rø, forskningsleder og overlege ved Ullevål sykehus.

mye du har trent, og hvor lenge du har gått uten å spise sjokolade. Hvis du ikke får trent føler du deg totalt mislykka og resten av dagen og uka og blir et nederlag, sier han.

Noen mennesker, ofte unge, presser seg langt ut av rimelighetens grenser. De suger til seg hver millimeter av informasjon om de nyeste diettene, det mest fancy utstyret og de mest effektive metodene, og legger opp de strikteste rutiner som om de var toppidrettsutøvere. Ofte er det dem som er svært opptatt av orden og stiller svært høye krav til seg selv som er mest tilbøyelige til å skape tvangsmessige mønstre i trening og spising.

Dersom selvbildet avhenger av å være flink til noe, kan treningen fort få for stor betydning i jakten på en god følelse. Og hvis du kun har det bra med deg selv når du har lyktes med treningen er det et tegn på at det har gått for langt. De som har en negativ treningsavhengighet er de som har latt aktiviteten ta kontrollen over dem selv. De greier ikke å si stopp. Når hverdagen legges opp ut fra treningsrutinene, og familie, venner, jobb og studier alltid må vike, er det fare på ferde. Overdreven trening gjør deg utsatt for skader, setter ned immunforsvaret og kan føre til ubalanse i elektrolyttverdiene, kalium- og magnesiummangler og derfra gi alvorlige hjerteproblemer. Isolasjon, ensomhet og ikke minst utbrenthet er psykiske konsekvenser.

– Det er ekstra vanskelig å behandle denne typen avhengighet, for fysisk aktivitet er ikke noe du kan slutte med. Faren for tilbakefall er enorm. Trening er et ignorert symptom. Det skal jo bare være sunt, sier Solfrid Bratland-Sanda, førsteamuensis i fysisk aktivitet og helse ved Høgskolen i

Telemark.

Hun oppfordrer alle treningsavhengige til å spørre seg selv: Hva skjer hvis jeg må droppe treningen én dag?

For Stine Storvik blir svaret at hun føler seg slapp og råttan hvis hun ikke får trent, og aller helst de fire treningsøktene som hun har planlagt en uke i forveien. Men det er ikke så enkelt som det ofte framstilles, understreker hun. Det er ikke bare å poppe innom sentret og vips! så trener du masse og har det kjempegøy, uten at du anstrenger deg en gang. For henne er det hard prioritering, og treningen gjør vondt.

– Tre ganger til! Jobb! Jobb! Jobb!

Lårene verker, men rytmen til Ghost Busters-mixen trekker dem fremdeles taktfast opp og ned fra step-plata. Stine har ingen pust igjen og må pent stole på instruktøren, den strengeste og ivrigste av dem alle, som har lovet at det bare er ti sekunder igjen. De er halvveis i andre topp, og målet er maks-puls. Når Stine endelig kan løfte fram vannflaska, sjekker hun pulsklokka.

– Haha, 207! Jeg var nesten oppe i maks-puls, jo!

Det er alt hun trenger å fokusere på når hun trener. Hoppe høyt, løfte tungt og få opp pulsen, skrive det opp i treningsdagboka og klappe seg på hverdagens høye skuldre. Trening blir en arena hun mestrer, der andre bekymringer slipper taket. Godt er det også at hun kan gjøre det akkurat når det passer henne. At vi selv kan legge opp treningen slik at den passer perfekt inn i en fullpakket hverdag, er nøkkelen for mange av treningssentrene i dag. I vårt individualiserte samfunn, der selvutvikling og valgfrihet står sentralt, blir det en slags «frihet til å trene».

STERK OG FRISK: Det har skjedd mye med kroppen til Astrid Skomedal siden hun ble frisk etter alvorlig anoreksi. – For fire år siden var jeg radmager. Nå handler treningen om å beholde den styrken jeg har greid å bygge opp, sier hun.

Selv om det for Stine handler mest om denne følelsen av mestring, er presset fra omgivelsene godt festet i underbevisstheten. I jussmiljøet hun tilhører er det en høy tettehet av pene, veltrente mennesker som ser ut til å mestre alt, og sunn livsstil kobles til humor og prestasjon. Over i arbeidslivet, ofte i næringslivet, møter studentene forventninger som har lite med stillingen å gjøre. Enkelte stillingsannonser etterlyser folk i «god fysisk form». Stine fleiper om at hun helst burde gått Birken for å ha et gunstig tema å snakke om på jobbintervjuet.

– Når arbeidsgiveren blander seg inn i hvor mye du trener er vi på feil sted. Dette fokuset på å bli en ener, som det eneste målet, er usunt. Det skal handle om hvorvidt du gjør en jobb eller ikke, mener Stine.

Slik sprer konkurransementalitet med vekt på mål og resultater seg fra toppidretten til hverdagsmosjonen og videre til andre arenaer i livet.

– I mange miljøer finnes en klokkeetro på at hvordan og hvor mye du trener kan overføres til effektivitet og ytelse i studiene og på arbeidsplassen. Det skal gjøre deg regulert, systematisk og god til å gjennomføre mål. Trener du mye er du helt sikkert flink til å mestre på flere fronter, er tanken, men det blir altfor enkelt, påpeker Yngvar Ommundsen, professor i idrettspsykologi ved Norges idrettshøgskole.

Vi bør drøfte motivene hos de som nå trener mer enn noen gang, mener han. Er det frykt? Plikt? Skyldfølelse? En måte å få skryt og tilbakemeldinger på? Trening med mål om å bli vellykket kan gjøre deg utbrent i stedet for gi mer overskudd og trivsel, advarer han.

– Hvis dårlig samvittighet alene preger

treningen blir det vanskelig å finne glede i den. Den blir instrumentell, som en måte å bli penere og slankere på. Det skaper jojo-slanking, ekstremtrening og ikke minst mange skuffelser. Det er bedre å kjenne en indre motivasjon i form av glede og lyst koblet vekk fra det du ser på vekten og i speilet. Alt som kan ta fokus vekk fra kroppsmotivene gjør treningen mer gledesfylt, sier Ommundsen.

Om trening er en sosial og gledesfylt aktivitet for mange, er den vel så ekskluderende for andre. Et vanlig medlemskap på Sats og Elixia koster mellom 450 og 700 kroner. Personlige trenere er mer populære enn noen gang og tar gjerne 700–800 kroner i timen.

– Treningsbransjen er ute etter de betalingssterke kundene. Det ligger sterke interesser i å spekulere i folks misnøye med egen kropp. Det gjelder plastisk kirurgi, diettrådgivning og treningssentre. Det er flott og fint at de får folk til å trene og leve sunt, men kom ikke her og si at det bare er et ønske om at folk skal ha det bra som ligger bak, sier overlege Øyvind Rø ved Ullevål sykehus.

Sunnhetsbølgen befester derfor et slags klasseskille. Ifølge Helsedirektoratet er det gjerne de med høy utdanning og inntekt som i størst grad kaster seg med og trener mer enn noen gang. Dermed fortsetter vekten å gå oppover, til tross for at trening og sunn mat er i vinden som aldri før. Fortsatt følger kun 20 prosent av befolkningen anbefalingene om 30 minutters daglig fysisk aktivitet. 20 prosent blir aldri eller sjelden andpusten eller svett. Ifølge Helsedirektoratet sitter 15 år gamle jenter mer på rumpa enn pensjonister.

Mangel på god, gammeldags hverdagsak-

Ortoreksi

- Orthorexia nervosa er en sykkelig besettelse av å spise sunt, og regnes ofte som den fjerde spiseforstyrrelse.
- Tilstanden ble beskrevet for første gang i 1997 av den amerikanske legen Steven Bratman. Orthorexia nervosa er ikke en offisiell diagnose.
- Lidelsen rammer hovedsakelig jenter og kvinner, med en overhyppighet i kroppsbyggermiljøer.
- Behandling omfatter samtalerterapi kombinert med kostholdsveiledning for å normalisere spisemønstret. Kognitiv terapi blir mer vanlig. Også hjelp fra familie og venner kan hjelpe pasienten ut av spiseforstyrrelsen.
- Halvparten som lider av spiseforstyrrelser blir helt friske, 30 prosent blir betydelig bedre, mens 20 prosent kan utvikle et kronisk sykdomsforløp.

Kilder: Helsenytt og Wikipedia

tivitet får skylden. På område etter område utvikles tekniske hjelpemidler som øker bekvemmelighet og minsker fysisk aktivitet. Andelen som sykler eller går til jobben og butikken, som bruker beina i det daglige, har gått ned.

At trening ikke bare har blitt en dyr, men også komplisert foreteelse, gjør mobiliseringen enda vanskeligere, mener Ommundsen ved Norges idrettshøgskole. Øktene skal helst være så effektive som mulig, med avanserte betegnelser av typen 500 kilokalorier, Fitness Fusion og Advanced Energy Yoga.

– Hvis treningskulturen knyttes for sterkt til avanserte programmer og utstyr, koker poenget bort og mange vil føle seg fremmedgjort. Trening skal være gøy.

På Step Pulse-timen på Sats fortsetter Stine å gi alt, enda litt til. Minst 30 mennesker spretter som kenguruer rundt på platene til 90-talls trance og instruktørens spredte rop. Her er få typiske Sats-smil, men mange seriøse miner og faste blikk. Det er alvor.

– Nest siste sang! Du har seks minutter på deg! Ned! Ned! Ned! Ned!

Minutter senere kan hun hvile. Hun strekker armene høyt i været, puster dypt, og får pulsen ned igjen. Så smiler hun bredt.

– Nå har jeg den digge følelsen. Nå kan jeg ligge rolig på sofaen i kveld, liksom!

universitas@universitas.no

Kilder: Samtaler med Yngvar Ommundsen, professor i idrettspsykologi ved Norges idrettshøgskole, Øyvind Rø, forskningsleder og overlege ved Regional avdeling for spiseforstyrrelser på Ullevål sykehus, Solfrid Bratland-Sanda, førsteamanuensis i fysisk aktivitet og helse ved Høgskolen i Telemark.

AMBIJONAR: Akademia, musikk og kjærleik er det Linnea Dale (20) er mest opptatt av.

Linnea Dale forlot Donkeyboy og reiste til USA for ikkje å la eigne ambisjonar bleikne.

Der fann ho seg sjølv i ei gate i Los Angeles.

PORTRETTE

tekst: Guro Havro Bjørnstad foto: Helle Gannestad

ENGELENS DEBUT

– **Musikar-** og turnélivet kan vera veldig isolert. Det er venting og reising heile tida, og eg har sakna vennane mine mykje. Eg tenker at det er som ein syklus som går opp og ned, og der hjelper bøkene og Blindern meg mykje i nedeperiodane.

Den unge musikaren er ferdig med Idol. Ferdig med Donkeyboy. No sit ho på Café Laundromat med ei påbyrja bachelorgrad i estetikk og ei ferdig soloplate i bagasjen. I sin siste musikkvideo dansar ho på toppen av ein ås med draumane sin by, Los Angeles, i bakgrunnen. Vegen som har ført ho dit har vore fylt med det ho trur er skjebnebestemte tilfeldigheit.

Historia om Linnea starta i Tinn i Telemark, der ho hadde alt for mykje tid aleine.

– Eg var veldig klar for å flytta heime frå allereie då eg var 16 år, eg ville til ein større by. Oslo er lite det også, det er som ein liten landsby der ein møter på dei same folka heile tida, men ein har likevel ein sjanse til å gøyma seg litt vekk.

Som 16-åring deltok den unge artisten

med sjølvskrivne songar i Idol. Det angrar ho ikkje på.

– Sjølv om eg sleit med å finna min plass i det konseptet Idol var, så gav det meg mykje. Det å kasta seg ut i ting ein ikkje heilt kan trur eg er veldig lærerikt, seier ho.

– På grunn av at eg var med i Idol vart eg med i Donkeyboy, og på grunn av Donkeyboy fekk eg sjansen til å laga mitt eige soloalbum. Alt heng saman.

Donkeyboyhiten «Ambitions» låg imponerende 52 veker på VG-lista, noko som resulterte i VG-listaturneen hausten 2009. Backstage møtte ho produsent og Bigbang-vokalist Øystein Greni.

– Eg sendte låtmateriale mitt til Øystein, og han likte det heldigvis veldig godt. Då han inviterte meg til studioet sitt i LA kasta eg meg rundt, skrapa saman pengar til flybilletten og avlyste alle avtalar. Eg måtte jo berre dra!

Linnea smiler med heile ansiktet og pratar engasjert. Henda hennar finn aldri ro.

– Det var eit naturleg steg for meg å gå ut

av Donkeyboy og heller fokusera på eigne ting. Eg skulle berre vera i bandet midlertidig, eg har heile vegen hatt planar om å gjera ting på eigenhand.

– *Men Donkeyboy har jo hatt stor suksess, og mange meiner at bandet mista alt då du bestemte deg for å slutte. Kva tenker du om det?*

– Ein ser no at Donkeyboy klarar seg heilt fint utan meg. Eg meiner at nøkkelen til suksess er at det ligg gode låtar i botnen, og det har Donkeyboy. Eg har vore med på ein suksess, noko som gjer meg meir rusta til å stå på eigne bein.

Under låtveka Linnea hadde i LA saman med Øystein Greni brukte dei mykje tid på å høyra på musikk som inspirerer dei. Charlotte Gainsbourg, Cat Power, PJ Harvey og Tom Waits. Etter opphaldet gjekk turen fort tilbake til LA, då for ein lengre periode med innspeling av songar og produsering av album.

– Plata er som eit slags moodboard eller dokumentasjon frå dei vekene eg var i LA. Studioet til Øystein ligg i Echo Park i Le-

«Til no har eg levd på pengane eg fekk frå Donkeyboy-suksessen, som også har finansiert Lemoyne Street. Pluss studielån då.»

UIO, I ♥ U: – Eg elsker å gå på Blindern, seier Linnea Dale.

ALT HENG SAMAN: Linnea meiner at den beste måten å lære på er å kasta seg ut i noko ein ikkje heilt kan.

moyne Street, som også naturleg nok vart namnet på plata, seier ho.

Halvparten av songane på albumet har Dale skrive frå ho var 16 år til no, den andre halvparten har ho laga saman med Greni.

– *Er sounden på plata prega av at du har laga den saman med Greni?*

– Øystein er jo produsenten av plata, men eg føler meir at han var som ein slags mentor som pusha meg til å gjera ting. Det kan ofte vera vanskeleg å vite kva som er bra og dårleg, der har han hjulpet meg mykje. Me planla ikkje korleis sound plata skulle ha, den kom berre av seg sjølv, men eg var opptatt av at produksjonen skulle vera mest mogeleg minimalistisk. Dei fleste songane har eg jo laga aleine ved pianoet. Det ville eg få fram på plata også.

Coveret på debutalbumet viser eit bilete av Linnea og ekskjæresten hennar, som ho var saman med under innspelinga av plata. Ho fortel at mykje av grunnen til at han er med på coveret er fordi at han har eit stort krøllete hår, ganske likt håret til Bob Dylan.

– Ein surfekompis av Øystein hadde med seg eit kamera ein dag me var i Lemoine Street, og han tok bilete av oss i gata. Det var eigentleg ikkje meint som ein fotoshoot til noko, men me tykte at bileta var så fine at dei er i heile albumcoveret. Dei blei naturlege på grunn av at dei ikkje var oppstilt på nokon som helst måte, og det likte eg. Men no har eg fått ein ny kjærast då ...

– *Kva synst han om at aksen din er på coveret?*

– Det må han berre tåla, svarar ho med eit lurt blikk.

– *Og tekstane dine handlar ofte om kjærleik?*

– Ja, det er jo dét livet handlar om! Og det ein snakkar mest om og tenkjer mest på. For meg blir det heilt naturleg å skrive tekstar om det.

Musikkvideoen til låta «Children of the Sun» er også spelt inn i LA, mykje av den i nettopp Lemoine Street. I videoen dansar Linnea rundt i gatene iført ein kvit, gjennomsiktig, blomstrete topp med det mørke håret flagrande rundt seg, som om ho var med i ein klesreklame. På spørsmål om ho tenkjer mykje på imaget ho har, svarar ho alvorleg.

– Eg har prøvd å tona ned den imagegreia litt. Eg vil ikkje at det skal stå i vegen for musikken eg lagar. Men ein vil jo ikkje ta seg dårleg ut heller.

I februar spelte den unge musikaren sin fyrste solokonsert. Og det på Bylarm, som er kjend for eit over gjennomsnittet kritisk publikum.

– Huff, Bylarm var skummelt. Det var ein veldig underleg setting, med så mykje bransjefolk som publikum. Eg veit ikkje heilt korleis det gjekk, eg, for å vera heilt ærlig.

Linnea ser nervøst ut vindaug. Blikket hennar flakkar, og ho gøymer andletet bak det mørke håret.

– *Men kritikarane likte det?*

– Ja, dei fleste gjorde det! Så eg er eigentleg veldig fornøgd. Håpar berre det same

«Det er jo kjærleik livet handlar om! Og det ein snakkar mest om og tenker mest på. For meg blir det heilt naturleg å skriva tekstar om det.»

skjer når plata mi er ute.

Førre veke sendte dei nemleg plata til trykk. No er det ingen veg tilbake.

– Plata er sendt og det er ingenting eg kan gjera med det no. Det er så deilig å vera ferdig. Og veldig, veldig spennande.

På grunn av Idol og fråsparket med Donkeyboy fullførte ikkje Linnea musikklinja ho byrja på ved Skien vidaregåande skule. Då ho turnerte rundt med Donkeyboy tok ho likevel eksamenar som privatist, og fekk til slutt vitnemålet sitt. I august i fjor byrja ho å studera estetikk, med litteraturvitskap som fordjuping, ved Universitetet i Oslo.

– Eg elsker å gå på Blindern. Den fridomen det gir passar meg perfekt. I jobben som muskar er det ofte svært intense periodar med mykje jobbing, for så å gå over til periodar der det er ingenting som skjer. Då er det godt å ha Blindern å venda tilbake til, det inspirerer meg.

– *Er draumen å bli både akademisk og muskar?*

Linnea ler.

– Ja, det høyrest eigentleg perfekt ut! Eg skal i alle fall forsetta på Blindern. Men den eigentlege draumen er å kunna leva av å laga plater. Til no har eg levd på pengane eg fekk frå Donkeyboy-suksessen, som også har finansiert Lemoine Street. Pluss studielån då.

TILBAKE MED ET SMELL

Rf-kjelleren er endelig gjenåpnet og realistene brygger på noe lurt.

PUBTESTEN tekst: Peder Stabell foto: Hans Dalane-Hval

Vi går ubemerket inn i det godt opplyste lokalet. Det ser ut til at realistene er i ferd med å avvikle en quiz. Den klassiske usikkerheten som oppstår når alle sitteplasser er opp-tatt, håndteres på konvensjonelt vis: Vi søker tilflukt i baren.

- Sønn?
- Ja, det holder.
- Bartenderen vår har sin første dag på jobb. Den fornuftige kollegaen ber henne stoppe skjenkingen idet skummet renner nedover utsiden av glasset. Snart skal det vise seg at det er noe veldig spesielt med den ølen.
- Det blir...
- Hun ser på kollegaen.
- 40 kroner, fullfører han.

Rf-kjelleren er kjent for sitt gode utvalg av billig øl. Billigere Nøgne Ø enn på polet, sies det. Hele forrige semester har den vært stengt på grunn av oppussing i bygget, og realistene har vært nødt til å henge på den nitraste Puben over Bunnpris. Det er rimelig å anta at de har gledet seg til gjenåpningen.

Vi står i baren og erfarer at det er ganske kjedelig å være på quiz uten å delta. Usjarmerende gledesbrøl lyder fra bordene idet fasiten leses opp. En fyr med flosshatt knytter neven og utfører den typiske «YES!»-pendelbevegelsen med armen. Han svarte tydeligvis riktig på spørsmålet om Gro Harlem Brundtlands utdanning.

KAKK! Fotografens øl eksploderer. Han står måpende og stirrer på den avskårne toppen av ølglasset han har i hånden. Kameraet er dryppende vått av øl. Han prøver å forklare bartenderen hva som nettopp skjedde. En fyr som står ved siden av overhører samtalen og bryter inn: – Øy, det der skjedde med meg og! Ølen sto på bordet, og så eksploderte

den plutselig! Vi har alle hørt om utesteder der de vanner ut ølet, men hva i all verden er det de putter i brygget på Rf-kjelleren? Bartenderen har ingen anelse om hva som forårsaket eksplosjonen. Vi må bare trekke på skuldrene og fortsette å drikke det kjemisk ustabile, potensielt livsfarlige ølet. Det er vel ikke så viktig hva man drikker, så lenge man blir full av det.

Ah, sitteplasser. Nå som quizen er over kan vi velge og vrake i dem. Mange av quizdeltakerne velger å avslutte kvelden tidlig. I løpet av kort tid er halvparten av klientellet borte. Lyset dempes plutselig og musikk strippet for mellomtoner ljoner fra høyttalerne. En mann kommer løpende og setter hatten sin på hodet til en annen mann. Rf-kjelleren er nå et helt annet sted enn for fem minutter siden.

På det tomme dansegulvet begynner blinkingen fra diskolyset, men ingen ser ut til å reagere. Fra en high-end DJ-bås dekorert med flere hyllemeter cd-er spilles det vekselvis hitmusikk fra 2011 og 1998. Et slags tema, tydeligvis.

Stemningen begynner å bli god, de solide klikkene er i ferd med å gå i oppløsning, og to menn har våget seg ut i en ironisk dans under diskolyset. Koketteriet bærer frukter: Snart får de selskap av opptil flere damer. Ja, for det er – i strid med ryktene – en del damer her.

Vi konkluderer med at Rf-kjelleren, til tross for eksplosiv øl og dårlig lyd, sannsynligvis er blant de beste pubene på Blindern. Det er ikke veldig gøy her, men heller ikke veldig kjipt. Hvor mye skal man egentlig forvente av en studentpub? Vær realistisk.

peder.stabell@universitas.no

Vår vurdering: Rf-kjelleren

Stemming: ★★★★★
I ti-tiden skrus flombelysningen av og den grøtete musikken på. Halvparten av klientellet drar hjem, men de som blir sittende er i tilsynelatende godt humør.

Sjekking: ★★★★★
Det er bedre kjønnsbalanse enn ryktene skulle tilsi. Dansegulvet er tydeligvis stedet for sjekking, men husk å danse ironisk.

Lokale: ★★★★★
Romslig og fint lokale med dansegulv som gir assosiasjoner til fritidsklubben.

Tidligere testet:

■ Bokcaféen: Hit kan du trygt ta med svigermor	klubb, bare med pils	■ Amatøren: Folketomt, nitrisk og internasjonale sjekkereplikker
■ Uglebo: Upretensiøs brun kjeller	■ Akers mek: Som en Steinerskole-klasseseft ut i de sene timer	■ Escape: Papp-øl. klineforbud og oppblåsbare pingviner
■ Glassbaren: Psykotisk kjederøyking og den gode samtale	■ Studenten pub: Ungdomsklubb uten dansegulv	■ Kjellern: Fjøsfeft i kjipt lokale
■ Frokostkjelleren: 90-tallsfest og sjekke-marked Bangkok-style	■ SHNAS: Aldersapartheid og alkoholisme	■ Puben: Jævla midlertidig
■ Anestesien: Fritids-	■ U1: Prestasjonsangst og allsang	■ Hvelvet: Vi er mar-kedsført og solgt!

MAGASINQUIZ

Slanking

1. Hva står forkortelsen BMI for?
2. Hvilken avis står bak nettstedet Vekt-klubb.no?
3. Hva heter Grete Roedes datter, som har arvet morens slankebedrift?
4. Hva er en pro-ana-blogg?
5. Han har skrevet bøker som *Helt gresk*, *Sukkerbiten* og *Barn i balanse*. Hva heter slankeeksperten?

1. Body mass index
2. VG
3. Jeanette Roede
4. En blogg som forherligger anoreksi
5. Fedon Lindberg

Unge musikere

1. Hvor gammel var Michael Jackson da The Jackson 5 albumdebuterte?
2. Hva het Aaron Carters første hit fra 1997?
3. Hva heter Justin Biebers konsertfilm i 3D fra 2011?
4. Han albumdebuterte med *Beware of Dog* som 13-åring, med blant andre Snoop Dogg på gjestevokal. Hva heter rapperen?
5. Hun fikk sin første platekontrakt som 13-åring, og debuterte med sangen «Å, det er søndag». Hvem?

1. 11
2. «Crush on You»
3. Justin Bieber: Never Say Never
4. Li Bow Wow
5. Wenche Myhre

Øl

- Fra hvilket land kommer ølmerket:
1. Stella Artois?
 2. Samuel Adams?
 3. Kingfisher?
 4. Krušovice?
 5. Kilimanjaro?

1. Belgia
2. USA
3. India
4. Tsjekkia
5. Tanzania

tekst: Øyvind Bosnes Engen

Påske

1. Hvordan lyder fjellvettregel nummer tre?
2. Hvordan bestemmer man hvilken dato 1. påskedag faller på?
3. Hva heter den jødiske påskefeiringen?
4. Hva het forbryteren som ble benådet på bekostning av Jesus ifølge påskeevangeliet?
5. Hvilken forlegger er saksøkt av Kraft Foods for å ha brukt Kvikk-lunsj-designet på en påskekrimbok?

1. Vis respekt for varet og værmeldningene
2. Den faller på første søndag etter første fullmåne etter vår-jevndøgn
3. Pesach
4. Barabbas
5. Arve Juritzen

debattredaktør: **Gabriel Steinsbekk**
gabriest@universitas.no 936 59 898

Kronikk: **3500 tegn**

Leserinlegg: **maks 2000 tegn**

Replikk: **800 tegn**

Sendes til: **universitas@universitas.no**

Frist: **fredag klokka 15**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

BI-nanza

«Jeg synes dette er helt utrolig, med tanke på at mange fag ved BI er avkryssningsprøver. Sier kanskje mer om arbeidsmoral og kunnskap til studentene ved BI, enn noe annet.

Scorpio

«For de som noen gang måtte være for skolepenger: Dette viser tydelig at å betale for studiene sine ikke gir en større motivasjon enn dersom man studerer gratis.

Knut Ulsrud

Hentet fra debatten til nyhetssaken «BI-studenter stryker mest»

Realistrøre

«Fint at noen er fornøyde. For oss på nedre Blindern (realistene, altså) gjør samlokaliseringen på Vilhelm Bjerknes' hus at biblioteket blir mindre tilgjengelig, og for min del, antaglig mindre brukt.

Realist

«Realist: For så var Mat.Nat biblioteket i Fysikkbygget, og det var det ingen som visste. Nå vet hele Mat.Nat (og nesten hele UiO) at realfagsbiblioteket er på Vilhelm Bjerknes' hus, så jeg tror faktisk at det vil bli mer brukt. Kanskje ikke av deg, men av hele den nye generasjonen på Mat.Nat.

Chloé B. Steen

Hentet fra debatten til anmeldelsen «En hyllest til livet»

Pinkerpolemikk

«Jeg kan være enig i det at det ser ut som vi blir mer siviliserte, men det skyldes forandringer i samfunnet mer enn biologiske forandringer.» Har Berg Eriksen lest boka eller hørt foredraget?

Aksel Braanen Sterri

«Vet ikke om han så foredraget, men han anmeldte boka for aftenposten.

Kjell Aanonsen

«Hvorfor diskuterer ikke Berg Eriksen dette internasjonalt? Påstandene han kommer med er såpass oppsiktsvekkende at det burde være interessant for akademikere også utenfor landets grenser at Steven Pinker er uvitenskapelig. Eller er det slik at UiO holder seg med professorer som kun er «local academics», som foretrekker å definere sine egne diskurser? Det vil i så fall forklare Berg Eriksens påstand om at Pinker er uvitenskapelig; han passer altså ikke inn i Berg Eriksens Blindern-diskurs.

Tarjei Aa

Hentet fra debatten til kultursaken «Slakter akademisk superstjerne»

Legekrangling

«Turnus regnes som en del av utdanninga. Dessuten er det ikke en «normalisering av legeyrket» når en stor gruppe utelates fra å søke!

Marie

«Jeg studerer medisin i Oslo og synes det er flaut hvordan medisinstudenter i Norge oppfører seg mot utenlandsmedisinere. Vi er kolleger, og vi trengs allesammen. Skjerp dere.

Lise Rasmussen

Hentet fra debatten til kommentaren «Kald hjemkomst»

«Dette viser tydelig at å betale for studiene sine ikke gir en større motivasjon enn dersom man studerer gratis.»

Knut Ulsrud

LESERNES MELDINGER

Send sms til 925 68 716

«Noen som vil ha casual sex? Mot opp på biblioteket etter stengetid.

Anonym

«Du som klagde på wrappen på break forrige uke. Det har ikke noe å si hvordan wrappen smaker når hun svenske som lager den er sykt nice! Smilet hennes er

verdtpenga alene. Eventuelt ta deg en baguette med egg.

solanum

«Hei du gutt med sixpence som tok tbanen fra storo til blindern torsdag morgen rett over åtte, og smilte så kjekt. Kaffe?

Jenta med blå jakke

Angriper lik rett til utdanning

LÅNEKASSEN

Knut Røli, leder av foreningen 029 i Norsk tjenestemannslag: Lånekassen

FrPs Mette Hanekamhaug tar til orde for å overlate Lånekassens oppgaver til private banker fordi hun mener kundeservicen er for dårlig. Diagnosen har mye for seg, men resepten er feil.

Alle er sikkert enige om at det bør være mulig å nå fram på telefonen til en av våre viktigste låneinstitusjoner, Lånekassen. Det er en utfordring Lånekassen jobber med hele tida, likevel hender det altså at kvaliteten er for dårlig. Men å legge ned Lånekassen er ikke noe svar.

Lånekassen er det viktigste virkemiddelet i kampen for lik rett til utdanning i Norge, og vi bør være stolte av den.

For den enkelte student vil vel prisen være det viktigste argumentet. Ingen annen bank ville kunne gi rentefrihet i studietida uten å regne inn tapet i den renta banken må ta på hele lånets løpetid. Med andre ord; renta ville gått mye opp, eller man måtte ha betalt rente i studietida.

Bankalternativet har vært vurdert en rekke ganger, og ble senest omtalt i Stortingsmelding nr 12.

av 2003, der man konkluderer med at dette ikke vil være lønnsomt sett opp mot de kostnader og risiki som modellen innebærer. Lånekassen driver masseforvaltning etter politisk vedtatte lover og forskrifter, og har heller ingen krav til at utlånsvirksomheten skal lønne seg, slik private banker har. For de yngste kundegruppene vil det dessuten kunne medføre en ekstra belastning å skulle navigere i en jungle av tilbud fra private banker.

Den viktigste grunnen til at Lånekassen sliter med kundeservice er at den er underbemannet. Private banker bruker en mye større andel av budsjettene sine til å drive seg selv. Ifølge Finansnæringens hovedorganisasjons tall bruker bankene omtrent én prosent av forvaltningskapitalen sin på å drive seg selv. Disse kostnadene er det bankenes kunder som betaler, men Lånekassen bruker bare omtrent en fjerdedel av dette, det vil si 0,25 prosent.

Lånekassen har omtrent 900 000 kunder og litt over tre hundre ansatte. Det sier seg selv at det dessverre blir kø. Hanekamhaug og Frp burde heller jobbe for å øke Lånekassens driftsbudsjett slik at det blir nok folk til å gi alle de 900 000 den servicen de fortjener.

«Lånekassen er det viktigste virkemiddelet i kampen for lik rett til utdanning i Norge.»

De minste i SiO

STUDENTBARNEHAGER

Anja Maria Brænd, lege og mor til to barn i Studentbarnehagene

I dag var Nina på jobb i barnehagen igjen, etter noen få dagers sykefravær. Barna strålte allerede da de så bilen hennes. – Et halvt år til, sa hun, jeg vet ikke hvordan jeg skal klare meg uten ungene ...

Jeg vet at ungene vil klare seg dårligere uten Nina. Hun jobber som kjøkkenassistent i Studentbarnehagene, og har laget mat til 55 barn hver dag siden jeg selv gikk i barnehagen. Det skinner i stearinlys i kjøkkenvinduet på mørke vintermorgener, Nina vet at ettåringene spiser ekstra mye når hun lager blomkålssuppe, hun møter foreldre og smårollinger med et smil og glade ord når mamma skal på jobben og de små skal være hjemmefra hele dagen.

Hun lager god, sunn, variert og næringsrik mat til små kroppar og hjerner som skal vokse og

utvikle seg, som skal lære at det går an å spise annen mat enn Nestlé eller mammas og pappas, lære å forsyne seg, vente på tur og sitte samlet rundt bordet med et felles måltid. Det er et ekte

«SiO har vedtatt at kjøkkenassistentene i Studentbarnehagene skal spares bort.»

Mat er viktig. Trygghet og omsorg også. Nina gir barna begge deler. Og om et halvt år vet hun ikke hva hun skal gjøre uten ungene.

SiO har vedtatt at kjøkkenassistentene i Studentbarnehagene skal spares bort. De bør tenke seg om én gang til før de river ut en del av grunnmuren i Studentbarnehagene.

menneske som lager maten, den kommer ikke på traller av stål eller i matboks hjemmefra. Den er lik for alle barna, også for de som har foreldre som ikke makter noe særlig på matpakkefronten eller ved grytene etter en lang dag.

Svar til Universitas

STORE NORSKE LEKSIKON

Anne Marit Godal, hovudredaktør i Store norske leksikon

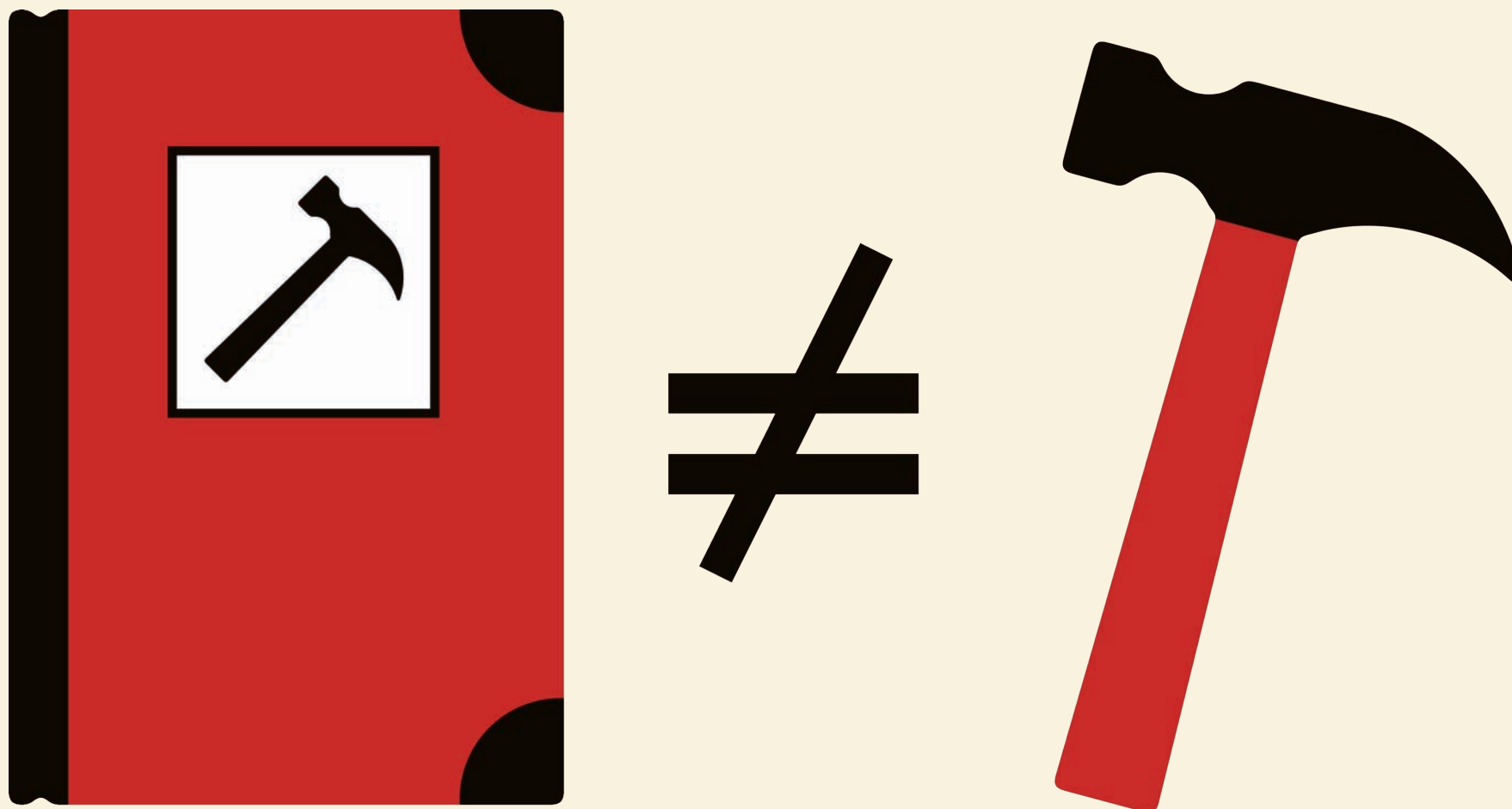
På leiarplass Universitas førre veke blir eg skulda for å gi motstridande svar på spørsmål om veneverving, noko som «irriterer» leiarskribenten. Irritasjonen er grunnlaus, fordi motsettinga de konstruerer skuldast at journalisten stilte to ulike spørsmål, som eg naturleg nok gav to ulike svar på: Første gong journalisten ringte spurte ho om vi hadde verva vennar til dei fem innhaldspåverkande stillingane i redaksjonen. Svaret på det var nei. Andre gong blei eg spurt om nokre av dei 350

fagansvarlege var rekruttert via nettverk. Svaret på det var ja. Kor er det motstridinga? Det er, som Universitas også påpeikar, inga årsak til leggje skjul på at det finst kjentfolk av redaksjonen mellom dei mange hundre som er fagansvarlege,

«Svaret på det var ja.»

at nokon har føreslått eller kommentert fagfeltet deira. Så langt har ingen fagleg dyktige bidragsytarar meint at dette er eit urimeleg krav.

særleg når kjennskap og venskap aldri er tilstrekkeleg for å ha rolla. Elles er det heller ikkje riktig at fagansvarlege må logge seg inn kvar tredje dag. Dei må svare når dei får varslingsom

Btw, Praksis!

Bedre praksis for flere er svar på mange utfordringer i utdanningene, skriver Kyrre Lekve.

De aller største behovene for kompetanse fram mot 2020 er innenfor de store profesjonsutdanningene lærer, ingeniør og helse. Den førstenevnte utdanningen er fullstendig reformert, mens den andre av utdanningene endres fra høsten 2012. I februar la statsråd Aasland fra stortingsmeldinga «Utdanning for Velferd» om de helse- og sosialfaglige utdanningene. I denne meldinga blir det slått fast mange viktige prinsipper for utdanninger som har generell overføringsverdi.

Det første prinsippet er at når forskjellige yrkesgrupper skal jobbe sammen i arbeidslivet bør de også lære sammen. Derfor legges det opp til «Tverrprofesjonell Samarbeidslæring» (TPS). Til tross for årets dårligste catch-frase, handler det om at forskjellige faggrupper skal lære sammen, og om det samme, men ut fra sine egne fagtradisjoner. Dette kan overføres også

«Det er ingen som lenger tror at en person er ferdig-utdannet når han eller hun er ferdig med graden sin.»

til alle andre fag. Virkeligheten er ikke lenger uni-profesjonell. Er man på et universitet, vil man ganske raskt komme til den erkjennelsen at for virkelig å komme i dybden i et spørsmål, trenger man forskjellige fagbakgrunner omkring et felles problem. Universitetene kan nok gjøre mye for å skape felles læringsarenaer for studenter og ansatte fra forskjellige fagbakgrunner.

Det andre prinsippet handler om praksis. For helse- og sosialfagene er praksis opplagt viktig. I stortingsmeldinga legges det fram flere tiltak for å gjøre praksis bedre, mer systematisk og bedre kvalitetssikret. Men det nye prinsippet handler om at praksisen skal utføres i fellesskap. Ingen profesjoner skal ha praksis alene. Det må alltid være minst en annen profesjon med. Praksisdiskusjonen ser også ut til å ha spredd seg til andre fag. Hvorfor

KLARTEKST

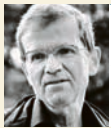
Kyrre Lekve er statssekretær for forskning og høyere utdanning.

er det ikke mer praksis på ingeniørstudiet? Hva med statsvitenskap? Eller historie? Er det flere som kunne hatt godt av praksis?

Det er opplagt at omfang av praksis vil variere kraftig mellom forskjellige fag. Men diskusjonen reflekterer at det har skjedd mye med universitetene og utdanningenes forhold til arbeidslivet rundt seg. Dette handler om at den teoretiske siden av en utdanning blir mye bedre dersom den forholder seg bedre til virkeligheten studentene møter; at studentene lærer bedre når de kan se hvordan teorien anvendes; at arbeidslivet får bedre kontakt med utdanningen og dermed kan gi innspill om behov.

Det er ingen som lenger tror at en person er ferdig-utdannet når han eller hun er ferdig med graden sin. Arbeidslivet er en like viktig læringsarena som lærestedene. Jeg syns studentinitiativet «PraksisFTW» peker på viktige ting og har mange fornuftige krav. Kanskje vil de også bidra til en enda større diskusjon om hvordan og hvor vi lærer, og hvordan læringsarenaene skal virke sammen.

Uvitenskapelig kritikk

STEVEN PINKER

Arnved Nedkvitne, tidligere professor i historie ved UiO

Universitas hadde i forrige nummer et oppslag om at Steven Pinker har fått en lite sjenerøs mottakelse av enkelte norske professorer. Trond Berg Eriksen hevder Pinker's siste bok er uvitenskapelig, og når norske historikere ikke har tatt til motmæle er det fordi de ikke har lest den. Men en annen grunn kan jo være at de vurderer Pinkers bok annerledes enn Berg Eriksen. Idéhistorikere praktiserer gjerne en metode som består i å analysere Platon, Dante, Hobbes, Kant eller andre stor tenkere, og så trekke historiske linjer på det grunnlaget. Berg Eriksen er preget av sitt fag, han behandler Pinker som en dikter, og går ikke inn i hans metode.

Pinkers teori er at menneskene gjennom sin kjente historie er blitt mindre voldelige. Bruker han en vitenskapelig akseptabel metode for å belegge dette? I en vitenskapelig undersøkelse skal viktige analytiske begrep defineres. Pinker bruker «vold» i betydningen bruk av fysisk makt mot andre mennesker. Berg Eriksen og Hans Jacob Orning i sin kronikk i Dagbladet peker på at begrepet vold er vagt, og at synet på hva som er vold har endret seg. Det gjelder dagligtalen der begrepet i dag delvis betyr det samme som hos Pinker. Delvis betyr det bruk av vold som er ulovlig, og det varierer jo med tid og sted, og delvis finnes et utvidet voldsbegrep som også inkluderer psykisk vold. Ved å begrense seg til det første gjør Pinker sin framstilling klarere og mer vitenskapelig.

Han setter så opp to alternative hovedhypoteser som skal prøves. Den ene er at jo mer gjennomorganisert et samfunn blir av statsmakten, og jo mer avhengige folk blir av hverandre gjennom bytte av varer og tjenester, jo mindre vold blir det. Mothypotesen er at dersom mennesker i enkle fellesskap får ordne sine forhold slik de selv synes er best, så vil det være lite vold. Voldsbruken øker når stat og handelsfolk bryter inn. Begge oppfatninger er levende i dag.

Berg Eriksen og Orning synes å mene at målet med en vitenskapelig undersøkelse er å bevise at den ene hypotesen er «sann». Det er ikke i samsvar med vitenskapelig metode. En må vise at den ene hypotesen er bedre begrunnet enn alternativet. At en er i stand til å gjennomføre en slik prøving krever høy metodisk kompetanse og empirisk kunnskap. De som mangler slik innsikt kan ikke kompensere med å «årsaksforklare» motstanderens argumenter eller tillegge ham negative holdninger. Det er uvitenskapelig når Berg-Eriksen kaller Pinker «infantil» og gjengir boka på en måte de som har lest den ikke vil kjenne seg igjen i.

De nevnte kritikerne har ikke vært i stand til å heve blikket og oppdage samfunnsrelevansen i Pinkers emne. Men det er i dag et aktuelt spørsmål om stats-

bygging gjør samfunn i den tredje verden mindre voldelige og derved bedre. Norges engasjement i Afghanistan bygger på en forestilling om at så er tilfelle. Steven Pinker gir regjeringen rett.

Kritikerne har heller ikke oppdaget hva som er nytt i boka. Pinker har brukt Norbert Elias' modell. Elias som utga sin bok i 1939, brukte modellen bare på Vest-Europa ca. 1500–1800. Pinker har brukt modellen på det globale samfunnet og har utvidet tidsspennet fra sjimpansene til i dag. Han har knyttet voldsimpulser til visse deler av hjernen, han mener de er biologisk gitt. Det som begrenser voldsbruken er fornuften som også er basert i visse deler av hjernen, men formet av sosialiseringa. Det

siste har gjennom de siste århundrene og årtusenene i stadig større grad fått forme menneskers holdninger til vold. Globalt perspektiv og tverrfaglighet gjør Pinker inspirerende, og det har vært oppløftende å se hvor interesserte studentene har vært. Etter min oppfatning framtrer Pinkers hypotese i dag som bedre begrunnet enn alternativet. Uansett gir hans perspektiv og metode et interessant utgangspunkt for videre forskning.

Innlegget er forkortet

UiO : Senter for entreprenørskap Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Master i innovasjon og entreprenørskap

For deg som vil jobbe med teknologiledelse, kommersialisering og innovasjon.

Studiet er praksisorientert.

Opptakskrav:
Bachelor i realfag eller ingeniørutdanning.

www.mn.uio.no/sfe

STUDIEKVALITET

Gerhard Eriksen, nestleder og Beate Dessingtho, fagpolitisk ansvarlig, SP-HiOA

Ikke prisverdig?

Høgskolen i Oslo og Akershus delte 22. mars ut 4 priser for å feire de som utmerker seg innen henholdsvis forskning, internasjonalisering, formidling og studie-kvalitet. Dette året var det mange sterke nominasjoner til 3 av prisene. Til den siste var det ingen.

Som studenttillitsvalgte er vi bekymret for hva

«Når universitetsplanene nå begynner å møte motgang er det vår frykt at fokuset vil bli enda større på Ph.D. og poenggivende forskning.»

dette kan være et symptom på. For det er ingen hemmelighet at det ikke er incentiver for økt studie-kvalitet i kriteriene for å bli universitet. Vårt inntrykk er at høyere utdanning i sterk grad er styrt av incentiver, kanskje enda mer enn gode ideer og løsninger. Når universitetsplanene nå begynner å møte motgang er det vår frykt at fokuset vil bli enda større på Ph.D. og poenggivende forskning, enn

kvalitet i bachelorutdanningene som 90 % av studentene ved HiOA går på.

Symptomer kan være tegn på flere type diagnoser. Vi håper diagnosen i dette tilfellet er jantelovviruset heller enn kroniske universitetsplager. Vi vil utfordre fagmiljøene ved HiOA til å være stolte av det som er bra og vise det. Det er på tide å stikke hodet frem på vegne av seg selv eller andre – hvis det finnes noe å være stolt av da?

Og ja, det handlet om prisen for studie-kvalitet.

HVOR STOR DEL AV UTDANNINGEN TIL T-BANEFØRERE ER MED FULL LØNN?

50%

100%

**Bli T-banefører!
Vi har ledige deltidsstillinger.**

T-banen har nå ledige deltidsstillinger (helg). Søknadsfrist 22.4.2012.
Utdanningen starter 25.6.2012 og vil gå uavbrutt gjennom hele sommeren.
Se mer på www.tbanen.no.

SVAR: 100%

kulturredaktør: **Øyvind Gallefoss**
oyvingal@universitas.no 980 03 342

reportasjeredaktør: **Ingeborg Amundsen**
ingebhu@universitas.no 922 76 929

KULTUR

Babyen gestikulerer som en bavian

BABYER ER RARE: Både bavianer og menneskebabyer gestikulerer mest med høyrehånden. Det kan tyde på et gammelt, felles gestikulasjons-kommunikasjonssystem i venstre hjernehalvdel.

Det mener et forskerteam ledet av Helene Meunier fra University

of Strasbourg i Frankrike, skriver forskning.no.

De fant at når det gjaldt å gripe etter ting, avgjorde både bavianer og babyer håndbruken ut fra hvor objektet lå. Når det derimot gjaldt peking mot et bestemt inntrykk, selv når dette var plassert til venstre for testvesenet, brukte de begge oftest høyre hånd.

Det felles gamle kommunikasjonssystemet som forskerne mener å ha funnet grunnlaget for, har blitt «invadert» av stemmebruk og dermed språk hos mennesker, ifølge Meunier.

Sjømark skriver om hjernens historie

DYR ER RARE: En sjømark har stillaset som trengs for å lage hjerner. Dermed stikker den hull i teorien om at virveldyrene er de første og eneste som har hatt mulighet til å lage den grå tenkeklumpen, skriver forskning.no.

Hittil har den rådende teorien om hjernens utvikling gått som følger: På et tidspunkt skilte virveldyrene lag med sine nærmeste slektninger, de virvellose kappedyrene og lanseffiskene. Etter det utviklet vi grunnlaget for det som i dag er hjernen. I hovedsak dreier det seg om tre signalområder i fosteret som

styrer utviklingen av forhjernens, midthjernen og bakhjernen.

Men en studie i denne ukens Nature viser at en ganske beskjeden skapning, en mark som lever nedgravd i gjørme på havets bunn, også har disse tre områdene som foster. Likevel har den ingen hjerner. Forskerne kaller områdene for hjernens stillas.

– Dette vil forandre hvordan vi tenker om hjernens evolusjon, sier Chris Lowe, evolusjonsbiolog og en av studiens forfattere, til Nature News.

Varmer opp jordkloden

MILJØ: Det kan bli mellom 1,4 og 3,0 grader varmere på jorda innen 2050, sammenlignet med temperaturen ved slutten av forrige århundre, skriver forskning.no. 10 000 frivillige har stilt sine datamaskiner til disposisjon, og britiske forskere har brukt dem til å kjøre simuleringer av hvordan atmosfæren og havene vil påvirke temperaturen de neste tiårene.

De laveste estimatene stemmer overens med beregningene fra FNs

klimapanel, mens tre grader celsius er litt høyere enn deres varmeste resultater.

Studien høster både støtte og kritikk fra uavhengige klimaforskere, melder BBC Science. En professor som arbeider med klimamodellering mener temperaturen på land definitivt er på vei opp, men at det er vanskeligere å skille drivhuseffekten fra den naturlige periodiske variasjonen i havene.

HØYRESIDAS TENKETANK VIL RANGERE NORSKE UTDANNINGER:

Hvordan måle studiekvalitet? En samling selskaper med Civita i spissen vil denne uken fylle begrepet med mening gjennom nettportalen studiekvalitet.no.

STUDIEKVALITET

tekst: Astrid Karstensen

På Civitas frokostmøte torsdag 29. mars lanseres den nye nettportalen studiekvalitet.no. Blant samarbeidspartnerne bak den såkalte kvalitetsportalen finner vi aktører som Civita, Tekna, Afteposten og NHO.

Møtet tar ifølge den utsendte invitasjonen sikte på å besvare problemstillingen «Hva vet vi om studiekvalitet i Norge?»

– Det er viktig at studenter i en kunnskapsnasjon som Norge settes i stand til å gjøre kvalifiserte studievalg. Det er også viktig at arbeidslivet får økt kunnskap om kvaliteten på uteksaminerte studenter. Formålet med nettportalen er å bidra til mer opplyste utdanningsvalg, sier Cecilie Brein, prosjektleder i studiekvalitet.no.

Hun understreker at mange har vært interesserte i å høre hva prosjektet dreier seg om, men vil

ikke si noe mer før nettsiden offentliggjøres 29. mars.

Inspirert av svenskene

Samarbeidspartnerne bak studiekvalitet.no holder alle kortene usedvanlig tett til brystet. Eirik Løkke, rådgiver hos Civita, letter likevel litt på sløret.

– Vi bruker for så vidt bare informasjon som allerede eksisterer. Studiekvalitet.no er en kvalitetsportal som skal gjøre det lettere for studenter å orientere seg i mylderet av utdanningstilbud.

Han viser til at nettportalen vil være inspirert av svenske högskolekvalitet.se. På denne siden, som primært er rettet mot studenter, kan brukeren sammenligne ulike svenske læresteder og studieprogrammer gjennom rangeringer. Disse er blant annet basert på lønn og sannsynlighet for relevant jobb etter endt utdannelse.

– Er det slik studiekvalitet må-

les?

– Det er litt vanskelig å svare på, fordi det handler om hver enkelts subjektive oppfatning av hva som er viktig. Vi som står bak studiekvalitet.no håper på å få til en større diskusjon om hva kvalitet i høyere utdanning er, sier Løkke.

Merker forskjell i etterspørsel

Are Turmo, kompetansedirektør hos Næringslivets hovedorganisasjon (NHO), har derimot et klarere bilde av hva som gjør en utdanning bedre enn en annen.

– Vi i NHO er spesielt opptatt av god kobling mellom utdanning og arbeidsliv, og de kvalifikasjoner som trengs når man kommer ut i jobb etterpå.

Ifølge Turmo er studienes relevans for jobben, slik at man unngår at nyutdannede i stor grad må læres opp igjen når de kommer ut i arbeidslivet, sentralt for NHOs medlemsbedrifter. Han tror også

Nytt veiledningstilbud!

Tøft studentliv?

Gjør nedsatt hørsel studiehverdagen vanskelig?

- Blir du sliten av kollokviearbeid i åpne landskap?
- Er det vanskelig å være sosial på støyende studentfester?
- Vet du hva du har krav på og hvor du skal henvende deg?
- Er det fag som er spesielt krevende å gjennomføre?
- Er det teleslynge og blir den brukt?

For mer info: <http://bby.no/om-briskeby/prosjekter/student>, kontakt Per Otto Dahl på e-post: per.otto.dahl@statped.no eller skann QR-koden!

Vi kan hjelpe!

Vi søker deg med nedsatt hørsel og som er i gang med studier!
Ta kontakt i dag!

BRISKEBY skole og kompetansesenter as

ILLUSTRASJON: ANE HEM

etskuppet

at det finnes store forskjeller mellom de forskjellige utdanningsinstitusjonene i Norge.

– Vi merker for eksempel at de store medlemsbe-
driftene hos oss er
selektive når det
gjelder hvilke in-
stitusjoner de øn-
sker å rekruttere
fra, antakeligvis
fordi de vet at det
er store kvalitets-
forskjeller, sier
Ottersen.

– Arbeids- giverne bestemmer

Ole Petter Ottersen, rektor ved
Universitetet i Oslo (UiO), mener
også at arbeidslivet er avgjørende.
– Studiekvalitet handler til
syvende og sist om hvilke tilba-
kemeldinger arbeidsgivere gir,
og hvor fornøyde de er med de
kandidatene vi utdanner, mener
Ottersen.

Også han er en anelse forvirret

i forkant av lanseringen av nett-
portalen. Han deltar selv i pane-
let under Civitas frokostmøte 29.
mars.

«Studiekvalitet
handler til syvende
og sist om hvilke
tilbakemeldinger
arbeidsgivere gir.»

Ole Petter Ottersen, rektor ved UiO.

nende å se hva dette inneholder,
sier han.

Han legger til at ingen presist
kan definere hva studiekvalitet er.

– Det er det som gjør det så
interessant og vanskelig. Det
kan bare måles indirekte. Høyt
kvalifiserte lærere og god stu-
dentoppfølging er også viktig for
studiekvalitet. Jeg gleder meg til

torsdag, sier Ottersen.

– Lite gjennomtenkt

Knut Kjeldstadli, historieprofes-
sor ved UiO, mener at Ottersen
er altfor snever i uttalelsene sine.

– Dersom han hadde tenkt seg
om, tror jeg ikke rektor Ottersen
ville sagt det så begrenset som
at studiekvalitet handler om til-
bakemeldingen fra arbeidsgivere,
sier Kjeldstadli.

– Dette er en innsnevring av
hva en universitetsutdanning
dreier seg om. Hva arbeidsgivere
synes, er ett mål for universitetet.
Men vi står for et breiere sett av
formål.

Ifølge Kjeldstadli er et viktig
mål for høyere utdanningsinsti-
tusjoner å levere kunnskap som
kan bidra til å håndtere og foran-
dre verden.

– Vi skal også spørre: «Blir folk
mer tenksomme og reflekterte
som personer av disse studiene?»

kulturredaksjonen@universitas.no

Lenge siden siste tannsjekk ?

IBSEN TANNKLINIKK

Moderne klinikk sentralt i Oslo sentrum. Her brukes det samme
prisliste som tannhelsetjenesten på Blindern (SIO). Ca 20%
rabatt. Vi utfører alle typer tannbehandling. Akutte pasienter får
time på dagen.

Tannbleking til kun 2300,-kr Skånsom og effektiv.

Du får garantert en positiv opplevelse hos oss.

Kontakt Info: Ibsen tannklinikk

Pilestredet 17, 0164 Oslo

V/tinghuset, vis a vis Sentrum parkeringshus

Tlf. 222 00 662

info@ibsentannklinikk.no

www.ibsentannklinikk.no

MASTER- INTERVJUET

tekst: Thea Marie Astrup
foto: Wanda Nordstrøm

Svarte løgner, hvite penger

STUDIUM: Sosiologi

HVOR: Samfunnsvitenskapelig fakultet, Universitetet i Oslo

OPPGAVE: Svarte siffer

Åne Folkesson Arne-
berg har gravd seg
ned i underverdenen
og forsket på hvit-
vasking av penger.

Med stor interesse for «white-
collar crime» ville Åne Folkesson
Arneberg utforske en usynlig
type kriminalitet som gjemmer
seg bak pengetransaksjoner.

– Jeg ble interessert i øko-
nomisk kriminalitet etter å ha
skrevet bacheloroppgave om
skattesnylting i «drosjesaken» i
Oslo. Det fantes lite forskning
på hvitvasking, og det krevde y-
terligere undersøkel-
se av fenomenet, sier
Folkesson Arneberg.

I møte med Øko-
krims enhet for fi-
nansiell etterretning
(EFE) ble han tipset
om å ta et dypdykk
i rettsdommer om
hvitvasking.

– Som små mafiaer

Ved hjelp av rettsdommer, aviser
og oppslag har masterstudenten
forsøkt å forstå seg på hvitvas-
kerne. Under arbeidet har han
gravd i dokumenter, satt seg inn
i jus, og snakket seg forbi taus-
hetsplikt.

– Jeg pratet med en del av
politietterforskerne som var
engasjert i rettssakene. Det var
et par som bare plapra i vei, og
noe av informasjonen jeg fikk er
konfidensiell.

Masterstudenten forteller at
å hvitvaske penger ikke er en
lett sak, det er både risikofylt og
vanskelig å gjennomføre. Aktø-
rene er smarte folk og har ofte
god kompetanse.

– Hvitvaskeren kan være
hvem som helst, men ofte er de
entreprenører. For å drive med
slik kriminalitet må man være
ganske lur, sier Folkesson Arne-
berg.

Vaskerne snur seg ofte til ut-
landet. Falske fakturaer sendes
mellom stråmenn, og mellom

forskjellige land.

– Nettverket av aktører som
driver med hvitvasking er preget
av kameratskap og er til forveks-
ling lik små mafiaer, forteller
Folkesson Arneberg.

Samarbeid med England

Den største hvitvaskingssaken
i Norge er illustrerende, der en
norsk mobilselger ble kontaktet
av kriminelle i England.

– Han drev allerede handel
med mobiltelefoner, noe som var
et godt skalkeskjul for organi-
sert kriminalitet. Stråmannen
opprettet nye kontoer i utlandet
og store pengebeløp fikk nye
hjem på tvers av landegrensene,
forklarer master-
studenten.

Familien som
drev spåtenester
per telefon er et
annet eksempel.
De gjorde alt de
kunne for at det
skulle se ut som
om firmaet ble
drevet fra England.

– De var forbanna på momsen,
og klarte å tjene millionbeløp før
de ble tatt.

– Revisjonsplikten bør reverseres

Masterstudenten har fått omfat-
tende innsikt i økonomisk krimi-
nalitet som bedrives i Norge. Er
det noe å gjøre for å minske hvit-
vaskingen?

– Etter at revisjonsplikten ble
fjernet er det lettere for mindre
firmaer å drive med hvitvasking.
Derfor bør revisjonsplikten
absolutt tilbake på banen igjen.

Masterstudenten tror også at
mer forskning på kriminaliteten
vil hjelpe.

– Vi vet rett og slett ikke nok
til å ha kontroll over denne type
internasjonal kriminalitet. Sel-
skapene jeg så på var forskjellige,
men mønstrene ligner. Blir det
gjort flere empiriske studier kan
forståelsen for fenomenet øke,
og forebyggende tiltak iverkset-
tes.

themas@universitas.no

Annonser i
Norges største
studentavis?

UNIVERSITAS.NO/
ANNONSER

Glade gutter: Revyforfatterne av *Maxis*-revyen.

«Vi som har jobbet med skolerevy i Oslo vet hvor morsomt og sosialt det er, man blir kjent med mange folk fra ulike studier.»

Mattis Ohana Goksøyr, produsent for Studiorevyen.

Spradebasser: Studenterdansen, fra *Maxis*-revyen

Revyrevansj

Det er flere tiår siden en stor student-revy har herjet Oslos teaterscene. Studio-festivalen vil nå blåse liv i byens stolte studentrevytradisjon.

STUDENTREVVY

Thea Marie Astrup og Bilder: Museum for universitets- og vitenskapshistorie (MUV)

Skolerevyen står spesielt sterkt i Oslo-området. Elever fra videregående skoler samles rundt sketsjer, monologer og sanger år etter år.

Aftenposten deler årlig ut Aftens revypris, og fjorårets vinner var Nissenrevyen «Til Salgs!». To av ildsjelene bak revyen, Ida Bing og Mattis Ohana Goksøyr er nå i gang med planleggingen av Studiorevyen på Chateau Neuf.

– Vi startet opp fra nytt av og er i full gang med planleggingen. Målet vårt er å gjenopprette tradisjonen med studentrevy i Oslo, sier Ohana Goksøyr.

Historie med suksess og politisk oppbrudd

De siste årene har skolerevyene hatt stor suksess, mens bare historieboka holder liv i Studentrevyen i Oslo. I 1909 var det andre tider, da var det revysirkus og fullstappet hus ved Det norske studentersamfunnet. Revyen *Maxis* ble først satt opp på Tivoli i Klingenbergata i desember 1909. Det rådet stor blest rundt revyen og det ryktes at den gikk for tretti fulle hus bare på Tivoli.

Et vendepunkt kom i inngangen til hippietida, hvor flertallet av stykkene var preget av sosialt engasjement. På 60- og 70-tallet var det politiske revyer som rådet ved Studentersamfunnet. Den politisk radikale gruppen Tramteateret oppstod her. De produserte LP-plater,

hadde seks helaftensrevyer, et par tv-serier og radioshow. Tramteateret brøt etter hvert ut av studentteateret, og dette sammen med mangelen på politisk interesse på 80-tallet kan ha gått utover Oslos studentrevy, tror Tor Ivar Hansen, forsker ved Forum for universitets-historie.

– Etter at tramteateret brøt ut, og den politiske interessen ble svekket på 80-tallet, var nok ikke den gamle revyformen særlig engasjerende, sier Hansen.

Han fremhever også størrelsen på studentmiljøet som en mulig sammenheng.

– Når studentmiljøet ble såpass stort, mista man revytradisjonen. De lokale miljøene og fagmiljøene overtok vel noe av dette.

Trondheim tok suksessen videre

Mye har forandret seg siden 1909. Suksessen *Maxis* ble født i Oslo, men senere solgt til Trondheim. I 1913 spilte den for fulle hus i Trond-

heim, og reddet visstnok Samfundet fra økonomisk kollaps. I dag er det bartebyen som kan skryte av en lang tradisjon med studentrevy. Trondheimstudentenes revy er Norges største, og har til og med vendt nesa sørover.

– Nå er det Trondheim som har den største studentrevyen. På en måte har de fått et slags monopol, for de turnerer jo hit også, sier Ohana Goksøyr.

Han nøler likevel ikke med at dette skal bli stort, og Studio-gjengen håper på å legge til rette for en lang tradisjon.

– Oslo må klare å bli like store som Trondheim, sier Ohana Goksøyr

Studentrevyen vender tilbake til Oslo

Ohana Goksøyr og resten av revy-gjengen er nå i gang med å samle sammen et knippe engasjerte revyspirer. Studentrevyen skal fungere samlende for alle de unge talentene fra videregående.

– Det er så mange folk i Oslo som har stort potensiale, det er synd å ikke spinne videre på talentene, sier Ohana Goksøyr.

Hittil er to kunstneriske ansvarlige utnevnt. Markus Ekrem Neby og Even Torgan vil fungere som regissører. De to var med å sette opp Fossrevyen i år og har selv vært skuespillere på revy.

– Dette er folk vi tror kan gjøre det veldig bra. Markus ble fremhevet av Aftenposten, og Even fikk også god kritikk, sier Ohana Goksøyr.

Ohana Goksøyr og de to andre produsentene har et knippe kontakter som kan fungere både bak og foran scenen. Likevel er målet å få med ukjente, slik at revyen har et bredt spekter av Oslos studentmiljø.

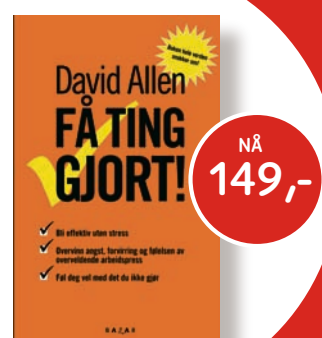
– Vi vil ikke kun ha med folk vi kjenner. Først og fremst vil vi holde det åpent slik at alle har mulighet. Det er det revy handler om, alle skal med.

themas@universitas.no

Strake veien til

A

www.akademika.no

akademika

akademika"

FOTO: TV3/ODD-STEINAR TØLLEFSEN

Fredsmegler i paradis

HVEM:	Nina Svorkås (21)
STUDERER:	Rettsvitenskap ved Folkeuniversitetet i Trondheim
NÅR:	2009- d.d.
AKTUELL SOM:	Deltager i Paradise Hotel på TV3

–Jusstudenter er kverulanter som kranbler mye på mange ting. Det gjør deltagerne på Paradise Hotel også, sier Nina Svorkås.

Blant salgskonsulenter, frisør-læringer og nyopererte bryster ved bassengkanten i Mexico er jusstuden-ten en sjelden fugl. Det anses gjerne som ukon-vensjonelt å bytte ut Norges lover med bikini og innspilling av skandale-TV.

–Hva tror du TV-deltagelsen vil ha å si for yrkesframtiden din?

–Jeg vurderte nøye om jeg burde bli med eller ikke. Det var studiene mine og framtids-planene som gjorde meg mest i tvil før jeg tok avgjørelsen.

Svorkås regner med at bles-ten rundt Paradise Hotel-delta-gelsen har lagt seg innen hun er ferdig utdannet om tre år.

–Men jeg er forberedt på at deltagelsen kan få konsekvenser for meg, sier hun.

Realitydeltageren mener at oppfatningen om at jusstuden-ter er tørre og kjedelige, bare er en myte.

–Hvor er det høyest partyfaktor — på Paradise Hotel eller blant jus-studentene i Trondheim?

–Selv tillater jeg meg å slå meg mer løs på fest med studievenner enn jeg gjorde på Paradise Hotel. Jeg holdt litt igjen på festingen, fordi jeg visste det ville bli sendt på TV, forteller Svorkås.

Selv om planene for arbeids-livet ikke er 100 prosent spikret, vet jusstudinen omtrent hva hun kunne tenke seg for fram-tida.

–Jeg vil ikke støve ned på et kontor, jeg vil jobbe med men-nesker. Jeg fikk jo en del tren-ing i det inne på hotellet, der jeg flere ganger måtte trå til som fredsmegler. Riktignok med varierende hell.

Men jeg klarte nok å forhindre noen ska-der, tror Svorkås.

Hun valgte jus-studiene fordi hun syns det er morsomt med lover og regler.

–Jeg visste da jeg begynte at dette er et hardt studium, og jeg hadde lyst til å utfordre meg selv litt.

For å spe på studie-lånet jobber Svorkås blant boller og brød hos Rosenborg bakeri i hjembyen.

–Jeg trives veldig godt i Trondheim, og ville ikke flytte fra byen for å studere. Jeg bor sammen med ei venninne fra studiet.

–Blir det mye bråk og tøys?

–Det kan gå hardt for seg i lei-ligheten, ja. Vi bor jo i byen. Men vi har ikke fått noen klager ennå, sier hun.

Fest og moro til tross, Svorkås vil ikke ha på seg å være useriøs.

–Jeg er en disiplinert student. Det er man nødt til å være der-som man skal gå jus. For meg er studiene det sentrale i hverdagen og det jeg bruker mest tid på.

–Like fullt, om du selv hadde havnet i rettslig knipe, ville du latt en tidligere Paradise Hotel-delta-ger forsvare deg?

–Jeg ser ikke problemet med det. At jeg har deltatt på Para-dise Hotel sier ingenting om hvor flink jeg er på skolen og om hvor hardt jeg jobber.

a.j.karstensen@universitas.no

Blodbad i

Lav status: – Underholdningslitteraturen har ikke like høy status som de «seriøse» romanene, forklarer Anne-Kristin Strøm, manusredaktør i Juritzen forlag.

Hans Olav Lahlum tror nordmenn leser så mye krim fordi de har det så bra. –Vi henter spenning i litteraturen.

KRIMLITTERATUR

tekst: Solveig Nygaard
Langvad

foto: Ketil Blom

Nordmenn har mange sterke påsketradisjoner. Vi reiser på fjellet, spiser Kvikk Lunsj, jakter påskeegg – og leser, hører og ser på krim. Intet annet sted i verden finnes det en lignende kobling mellom høytid og sjanger. Påske-krim er et særnorsk fenomen.

At Gyldendal satte inn en annonse for en krimroman i avis-ene palmelørdag 1923, regnes av mange som starten på den norske påskekrimtradisjonen. Annonsen stod på forsiden, som om bokens tittel var en nyhetso-verskrift: *Bergenstoget plyndret i natt*. Var det slik det begynte?

Bruker utdannelsen til krimromaner

–Nei, det tror jeg ikke, sier Hans Olav Lahlum, som er historiker, politiker, sjakkspiller og krim-forfatter.

Inspirert av en Blindernopp-gave, begynte han å skrive krim ombord på Gjøvikbanen.

–En kvinnelig masterstudent på Blindern arbeidet med en oppgave om noen spennende menneskeskjebner fra andre ver-denskrig, og da jeg satt på toget falt brikkene på plass. Jeg så for meg en alternativ historie for disse menneskene. Jeg bruker min historieutdannelse når jeg skriver krim. *Historisk krim*, sier Lahlum.

Det er ikke uvanlig at norske krimforfattere bruker tema fra utdannelsen sin når de skriver. Karin Fossum bruker sin tid som sykepleier, økonomen Tom Kris-tensen skriver finans-thrillere, juristen Chris Tvedt skriver ad-vokatkrim, psykiateren Torkil Damhaug skriver psykologisk krim og operasangeren Øystein Wiik skriver operakrim.

–De sier at det til og med er noen ute på bygda som skriver bygdekrim, men det nekter jeg å tro, sier Lahlum.

Liker å bli skremt

Krimlitteraturens suksess er ver-ken et norsk eller et særnorsk fenomen. Den har sitt utspring i romantikkens lek med mysterier,

der ønsket om lettlest under-holdningslitteratur gjorde seg gjeldende etter hundre år med folkeopplysning. Likevel hevdes det ofte at det var en nordmann som skrev den aller første krimi-nalromanen.

Mordet på Maskinbygger Rolf-sen. Kriminalanekdote fra Kongs-berg ble ført i pennen av Mauritz Hansen hele to år før Edgar Allan Poe, krimkongen, ga ut sin *The Murders in the Rue Morgue* i 1842. Siden har sjangeren blomstret på begge kontinenter, og det leses krim over hele verden.

–Vi lever regulære liv her i Nor-ge. Alle har det trygt og godt. Det fører til blant annet utroskap og krimlesning, sier Lahlum.

–Men hvorfor liker vi å bli skremt?

–Fordi vi ikke blir redd i hver-dagen. Jeg tror ikke vi egentlig li-ker følelsen av å bli skremt, heller det å bli glad igjen etterpå.

Verdens mest-lesende folk

Hva har så dette med påsken å gjøre? Noen sammenligner Jesu lidelse med et eneste stort krimplott. Andre klamrer seg til *Bergenstoget*. Lahlum har svaret.

–Det er jo en moderne tradi-sjon, men det er ingen logisk grunn til at vi skal lese så mye krim akkurat på denne tiden av året. Men vi er verdens mest bo-klesende folk, og vi har en sterk hyttetradisjon. Påskeferien er en institusjon i landet vårt, en tid

solveggen

Lettskremte: Forfatter Hans Olav Lahlum tror nordmenn leser mye krim fordi de liker den gode følelsen de får etter å ha blitt skremt.

«Alle har det trygt og godt i Norge. Det fører til utroskap og krimlesning.»

Hans Olav Lahlum, krimforfatter.

for å slappe av. Det er nasjonal tradisjon som har vært selvforsterkende, blant annet fordi media alltid har latt seg fascinere av konseptet påskekrim, sier han.

– Det er 60 krimtitler som gis ut i Norge bare nå på våren. Nordmenn elsker krim, ikke minst ved påsketider, forklarer Anne-Kristin Strøm, manus-redaktør i Juritzen forlag.

Strøm skrev hovedoppgave om krimlitteraturens anseelse. I oppgaven sammenlignet hun anmeldelser av krimlitteratur i tidsrommet 1975–95.

– Nordmenn leser krim for å slappe av, og har et slags forbrukerforhold til det, sier hun.

Sliter med anseelsen

Norsk krim bærer på et rykte som lavere litteratur enn annen skjønnlitteratur. Da Strøm skulle finne en veileder på Universitetet i Oslo som kunne hjelpe henne med å skrive om krim, var det

mange som takket nei.

– I min hovedoppgave skrev jeg om hvordan anmeldere i norsk presse har en tendens til å skrive at en god krim er «noe mer enn en krim». Allerede i den formuleringen kan man mistenke at det ligger en nedvurdering av krimlitteraturen. Vi forventer å bli underholdt – og underholdningslitteraturen har ikke like høy status som de «seriøse» romanene, forteller Strøm.

Svenske Sjöwall og Wahlöö skrev på 1970-tallet krimromaner med politisk tilsnitt. Den bølgen nådde også over landegrensen.

– Norsk krim, ikke minst Gunnar Staalesen, begynte å ta opp samfunnsproblemer. I en brytningsperiode kan det se ut som samfunnskritikken ga krim høyere status. Men når samfunnskritikken blir noe man forventer, svinger pendelen tilbake, og krim oppfattes igjen primært som underholdning, forklarer Strøm.

Mange av våre mest anerkjente forfattere har tatt en svipptur innom krimsjangeren: Ingvar Ambjørnsen, Lars Saabye Christensen og Frode Grytten har alle vunnet Rivertonprisen før de igjen henga seg til romaner, noveller og dikt. Men de fleste krimromaner står og støver i en hylle på påskefjellet, lest med stor entusiasme, med brett i paperbacken, og glemt for alltid.

s.n.langvad@universitas.no

Krimlitteratur:

- I 2010 ble det solgt 329 000 krimbøker. Det var den nest største salgsgruppen, etter romaner.
- Hvert år belønnes en av årets krimromaner med Rivertonprisen «Den gyldne revolver».
- Den første norske romanen ble skrevet av Mauritz Hansen i 1839, og blir regnet som verdens første kriminalroman.
- I år sendes det to britiske krimserier på NRK i påsken, *Whitechapel* og *Lewis*.

Kilder: Den norske forleggerforening, Wikipedia, NRK

Krimkrise

Hercule Poirot, Sherlock Holmes og Harry Hole. Agatha Christie, Sir Arthur Conan Doyle og Jo Nesbø. Det blir ikke ordentlig påske uten krim, mener mange. Men årets påskekrim på melkekartongene til Tine kunne nok de fleste klart seg uten. Tines påskekrim er skrevet og tenkt ut av Gunnar Staalesen, mest kjent for Varg Veum-bøkene. Go-deste Staalesen har tydeligvis strukket hvert eneste kreative fiber til bristepunktet i arbeidet med melkekartongkrimen. Her møter vi

privatdetektiven Ulf Ulvheim, som over elleve rosa ruter blir innviklet i en ikke mindre enn genialt uttenkt krimgåte:

Det er tid for det tradisjonelle Olafsrennet på gården der Ulvheim ferierer, og med hele fire deltakere utkledd som henholdsvis kanin, ku og kylling, er stemningen satt. I beste Donald-stil blir leseren stilt ovenfor et tyveri som er verdig klassikeren Oceans Thirteen. Her er det ikke spart på noen ting. Det er ikke rart man får slike konno-

ANMELDELSE

Operasjon Olafshjelmen

Av: **Gunnar Staalesen** og **Arild Midthun**

Hvor: **På en melkekartong nær deg**

tasjoner, når man oppdager at krimen er satt til kartong av Donald-tegner Arild Midthun.

Dette er nok utfordrende og spennende for de som enda ikke har gått over fra pupp til kartong,

for alle andre blir påskekartongen akkurat like spennende som resten av året-kartongen. Den blir nesten verre, siden du må irritere seg daglig over at det helt sikkert sitter noen der ute i påskefjellet og humrer som en konsekvens av denne banaliteten.

Påskekrim på melkekartong er enda kjedeligere enn å lese om aminosyrer, homogenisering og fettprosent.

Gabriel Steinsbekk
gabriel.steinsbekk@universitas.no

UNIK
UNIVERSITETSSENTERET
PÅ KJELLER

Master/PhD-studier og videreutdanning innen

- Nettverk, kommunikasjon og informasjonssikkerhet
- Elektronikk og fotonikk
- Kybernetikk og industriell matematikk
- Energi og miljø

i samarbeid med UiO, NTNU og forskningsmiljøene på Kjeller

5 PÅ PLASSEN

Må du ha krim i påskeferien?

Øystein Sandnes (27)

UiO, medisin

Nei, jeg leser ikke krim, bare den som er på melkekartongen. Den pleier jeg alltid å lese, men jeg klarer aldri å løse den.

Tonje Marie Røyr (27)

UiO, rettsvitenskap

Jeg har ikke lest noe særlig krimbøker, men melkekartongkrimmen den leser jeg! Ellers går det i den årlige påskekrimmen på NRK og TV2.

Silje Hovgaard (29)

UiO, pedagogikk

Ikke nå. Jeg har sett på krim i påsken tidligere. Egentlig savner jeg det litt, men nå har jeg ikke tv, så det har vel noe med det å gjøre også.

Christian Vassbakk (26)

HiOA, fysioterapi

Nei, det har jeg ikke noe forhold til. Jeg leser veldig lite bøker generelt. Jeg kan ikke huske å ha sett på krim med familien heller.

Jørn Larsen (22)

HiOA, fysioterapi

Vi så på Poirot på tv da jeg var mindre. Det var gøy, men det har ikke blitt noe av det nå lenger. Kanskje det kommer tilbake når jeg får familie.

anmelderredaktør: **Solveig N. Langvad**
s.n.langvad@universitas.no 934 86295

ANMELDELSER

Står løpet fullt ut

Det går lenge

mellom hver gang det slippes en solid, norsk progplate. Sjangeren med brå overganger, kompleks rytme og uforutsigbare melodier har aldri vært spesielt tilgjengelig. Do You Love Melena greier å bryte denne trenden, og samtidig være tro mot arven fra 1970-tallets progrock.

Do You Love Melenas debutplate er alt det god prog skal være. Bandet låter blodticht og vokalist Herman Steen Eriksen synger så tankene farer hen til band som Led Zeppelin og The Mars Volta. Med smakfulle overganger greier bandet å lage helhetlige komposisjoner ut av låter bestående av minst fem-seks vidt forskjellige deler, uten at det progressive blir påtatt. Hele prosjektet, med gjennomkomponerte og schizofrene låter er utvilsomt pretensiøst, men nettopp dette er befriende. Plata har ingen ironiske stikk, og er helt fri for provoserende musikkhumor. Å lage en gjennomført progplate

PLATE

Marathon

Av: **Do You Love Melena**

Plateselskap: **Melena Records**

med den selvtiliten er i seg selv et mesterstykke.

Siden alle fra Madlib til Kanye West brukte fjoråret til å sample gamle progrocklåter, har flinkis-sjangeren hatt en oppsving. I og med at dette antagelig er populærmusikkens mest kompliserte sjanger er det deilig å høre at popkvalitetene til Do You Love Melena kommer fram. I låta «Owl Connection» beveger vokalmelodien seg stadig i uventede retninger, men den har alltid små fengende motiver som gjør at frasene fester seg i øret. Med sin *Marathon* har Do You Love Melena laget et komplekst rockalbum, kompromissløst i formen, men med lyttervennlig innhold.

Bendik Baksaas

bendik.baksaas@universitas.no

I stua til Abel

En skjeggete reporter med lun stemme setter i gang «Abels tårn»-vignetten. Det er 30 sekunder til livesending.

Vaflene ligger på rekke og rad, og kantina på MatNat-fakultetet er fylt med morgentrøtte studenter. På podiet sitter det tre personer bak mikrofoner og lydutstyr. En av dem er biolog og paleontolog Aubrey Roberts som forteller om fiskeøglene som levde på Svalbard. Den andre er psykolog Jan-Ole Hesselberg, som bekrefter hvor distraherende kvinner faktisk er – plasserer du en smekker kvinne ved en mann som snekrer er ikke hankjønns konsentrasjon lenger optimal.

En flatskerm med et bilde av en sofa og et frukttat står bak deltagerne, og det er morgen-tv-stemming. Teknikeren går frem og tilbake og gir signal til reporteren slik at han holder tiden. Lytter-spørsmål blir besvart, og vi får edderkoppekspert Peter Jordan på tråden. Han deler sin kunnskap om edder-

LIVE RADIO

Vafler og vitenskap

Hvor: **Vilhelm Bjerknes' hus**

Når: **fredag 23. mars**

koppens nettspinning. På 1940-tallet ble edderkopper matet med urin, og deres oppførsel avdekket eventuelle narkotiske stoffer i urinen. Rimelig alternativ trivia.

Under vafler og vitenskap er du deltager. Vi får høre, men også se, «Abels tårn». Hele poenget med live radio er å komme inn i radioprogrammet og liksom være med i samtalen. Og ja, du får følelsen av å være med, mens du sitter der med kaffekoppen og vaffelhjertet. Reporteren er en forferdelig hyggelig type – et ivrig vesen med en brummende latter som loser deg trygt gjennom en innholdsrik sending. En herlig måte å starte fredagens studieøkt på.

Thea Marie Astrup

themas@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Mandag

0600: Democracy Now!
0800: Frokost
0900: Studentnyhetene
0903: Skumma Kultur
1000: Studentnyhetene
1003: People Love Music
1100: Studentnyhetene
1103: A-lista
1200: Snakker ikke norsk
1900: Bra Trommis
2030: Sort Kanal
2130: Get to Know Grime
2200: Goodshit
2300: The O & Jo Show
0000: Overkill

Tirsdag

0600: Democracy Now!
0800: Frokost
0900: Studentnyhetene
0903: Skumma Kultur
1000: Studentnyhetene
1003: Ry
1030: Grenseløst
1100: Studentnyhetene
1103: Du skulle ha vært der
1200: Radio Nova Highlights

Onsdag

0600: Democracy Now!
0800: Frokost
0900: Studentnyhetene
0903: Skumma Kultur

1000: Studentnyhetene
1003: Tekstbh.-programmet
1100: Studentnyhetene
1103: UD
1130: Rabarbra
1200: Studentradiolista
1900: Kveggels
2030: Country Barn
2100: Spillmatic
2200: Funkiga Timmen
2300: Neu
0000: Støyfoten

Torsdag

0600: Democracy Now!
0800: Frokost
0900: Studentnyhetene

0903: Skumma Kultur
1000: Studentnyhetene
1003: Nova Noir
1200: Det Fiktive Selskab

Fredag

0600: Democracy Now!
0700: Spillmatic
0800: Du skulle ha vært der
0900: Studentnyhetene
0903: Skumma Kultur
1000: Studentnyhetene
1003: Opplysningen 99.3
1100: Studentnyhetene
1103: Nyhetsfredag
1200: Radiotjenesten
1230: Skallebank

RADIO NOVA

1900: Gymtimen
2000: Nova Nedstrippa
2100: Magic Beat
2130: Nova Amor
2200: Musikk, Dans og Drama
0000: XO Hiphop

Søndag

0000: Novanatt
0800: Ry
0830: Grenseløst
0900: Det Fiktive Selskab
1000: Snakker ikke norsk
1400: Rabarbra
1430: Stang ut
1500: Sorgenfri
1600: Poplogg

Vanskelig å forstå: I *Natt, regn* dras leseren dypt inn i fortvilet tankevirksomhet. Resultatet blir nærmest uleselig. Foto: Siri Ursin

Litterær lobotomi

Kristin Ribe leverer nok en utfordring. Men bør vi ta den på alvor?

Da jeg-personen var 14 år, forsøkte moren å begå selvmord med piller. Nå, 27 år senere, befinner hun seg i en dyp depresjon, trolig indusert av morens nylige slag og nært forestående død. Hun er besatt av tanken på at moren aldri har elsket henne. Kanskje spontanaborterte moren et barn før hun fikk henne? Kanskje var det dette barnet hun egentlig ville ha?

I *Natt, regn* plasseres leseren dypt inne i jeg-personens ufiltrerte og usammenhengende tankevirksomhet. Skillet mellom drøm og virkelighet, tanke og handling er visket ut. Eksistensielle refleksjoner blandes med nærmest psykopatiske teorier om hellige tall og tverrsummer. Teksten er kaotisk, fragmentert og vanskelig å få taket på.

Etter hvert flyttes perspektivet: Vi er i morens tanker. Eller er vi i datterens tanker om morens tanker? De som har lest Ribes forrige roman, *Syn*, vil gjenkjenne denne vekslende fortellerposisjonen.

Hvem eide vannet før morgen, bokstavelig, bak?

Ribe eksperimenterer ikke med språket, hun lobotomerer det, tømmer det for mening. Hadde ikke forlaget skrevet «Roman» på tittelbladet, kunne boka like gjerne blitt lest som en prosadiktsamling. Med en sjenerøs dose godvilje kan den kryptiske teksten leses som et forsøk på å framstille tanker i sin reneste form, før de blir rasjonalisert og

ROMAN

Natt, regn

Av: **Kristin Ribe**

Forlag: **Forlaget Oktober**

språkliggjort.

Men hvilken motivasjon gir Ribe leseren til å kjempe seg gjennom denne tåken av absurditet? Hvorfor skal vi vise henne godvilje? Hvis en mann kommer opp til deg på gata og sier: «En farge fra aldri det samme: Rosa», vil du selvfølgelig ikke anta at han sa noe dypt, som du bare ikke forstår meningen av ennå. Kanskje er det nettopp dette som er problemet i *Natt, regn*: At fortelleren, som den gale mannen på gata, mangler autoriteten som trengs for at vi skal ta henne på alvor. Muligens er det ikke engang meningen at vi skal lese henne alvorlig. I så fall: Hvorfor skal leseren gidde å fordype seg i en slik persons tanker?

«Hvorfor skal leseren gidde å fordype seg i en slik persons tanker?»

Kunst som er vanskelig å forstå, er også vanskelig å kritisere. Det går ikke an å beskyldte Ribe for å skrive kryptisk bare for å gi teksten et skinn av dybde. Men den jevne leser, undertegnede inkludert, vil ha problemer med å skjønne hvorfor vi skal bruke tid på litteraturen hennes.

Peder Stabell

peder.stabell@universitas.no

Are W. Sandvik, journalist

UKAS ANBEFALING

Deilige påskecarbs

Ukas anbefaling er ingen undergrunnsskatt for hippe folk. Jeg er faktisk ganske sikker på at du som leser dette nå allerede har smakt den, med mindre du er laktoseintolerant eller ikke liker sjokolade. (Finnes det noen som ikke gjør det?) Freias påskeegg har vært i butikkhyllene siden 1999, og i 2009 ble det solgt 7 millioner (!)

Påskeegg

Produsent:
Freia/Kraft foods

Når: **Før, etter og under påske**

Forrædersk vakkert

Det er 1993 – det mest hardbarka øyeblikket i Oslos historie. Jokke går på radioen, folk snakker som i *Døden på Oslo S* og Boot Boys og S.H.A.R.P skins er en levende trussel for Karin Winther og vennene hennes. De «vanker» på Blitz.

15 år gamle Karin er selve stereotypen – barnevernsbarn fra vestkanten med en hang for eventyr og ekstreme holdninger.

Så svek hun alle. Bytta side. Utleverte opplysninger om vennene sine til nazistene. «Jeg gjorde noe som fortsatt gir meg mareritt om natten» sier hun nå.

At dette forræderiet skal være så galt at det fortjener 15 år med sjelegransking og kollektiv fordømmelse er ikke like åpenbart som Winther selv vil ha det til. Det er uklart hva nazistene kunne bruke opplysnin-gene til. Men det er helt klart at en 15-åring med problemer hjemme, inntengt følelser og ekstreme venner kan gjøre utrolig dumme ting.

4-4-2 Libretto

Under fotball-VM i 1998 klarte Norge å vinne mot Brasil i gruppespillets siste og avgjørende kamp.

Denne magiske kvelden er utgangspunktet for Are Kalvø og Helge Førdes nye opera, og et noe ukonvensjonelt utgangspunkt for en libretto. Og det tar ikke lang tid før du skjønner at dette er en opera utenom det vanlige. Trolig er dette den første operaforestillingen der arrangøren deler ut gratis fotballskjerf til alle i publikum.

Under forestillingen blir vi presentert for et rikt utvalg karakterer. Spillerne på det norske landslaget er naturligvis sentrale, og mange av disse blir tatt skikkelig på kornet. Noen av høydepunktene er Øyvind Leonhardsen som løper rundt på scenen uten mål og mening, Myggen som lader opp til sitt innhopp med et par drinker og Drillo som motiverer landslaget med obskure geografifakta.

Foto: Det norske teatret

OPERA

Norge – Brasil, ein fotballopera

Av: **Are Kalvø og Helge Førde**

Scene: **Det norske teatret**

Regi: **Erik Ulfshy**

Det er ikke bare fotballspillere som er med i denne operaen. Foruten en syngende ball møter vi blant annet også kona til den eneste mannen fra Stryn som suger i fotball og en nerd som er sykelig opptatt av delelinjeproblematikken i Barentshavet. Litt for mye tid blir brukt på disse attpåklattene, men det er også forestillingens eneste svakhet. For Are Kalvøs ironiske humor passer perfekt til det folkelige operaformatet. Flere ganger brøt publikum ut i spontan jubel med påfølgende applaus, fordi Kalvøs opera lykkes med å gjenskape mye av fotballkampens legendariske stemning. Det føltes nesten som å være på en fotballkamp. Det føltes nesten som den magiske kvelden i 1998.

Geir Molnes

geirmoln@universitas.no

Anders Ballangrud, journalist

UKAS ADVARSEL

Alternativ lidelse

Påske feires til minne om Jesu Kristi lidelse, død og oppstandelse. Her ser jeg tydelige likheter med dagens kirkegudstjenester. Dersom du trodde at Jesus døde for at menneskeheten skulle få det bedre, må du nok dessverre tro om igjen.

Jeg ville derfor ikke vært for rask med å oppsøke de harde trekrakkene

Gudstjenester

Hvem: **Jesus**

Hvor: **Kirken**

Når: **Hele påsken**

KULTURKALENDER

onsdag 28. mars

Konsert: Den amerikanske sørstatstrioen CunninLynguists ruver i toppen av stjernehimmelen i hip hop-sjangerens undergrunnsmiljø. Det unike med disse gutta er at de har opparbeidet seg en internasjonal fanskare uten drahjelp fra store plateselskaper. Dette er musikken hvis utleverende og hjerteskjærende tekster, samt sjelfulle gjennomførelse, gjør at den finner sitt publikum for egen maskin. Og de ser seg aldri tilbake igjen.
Blå. Kl. 21.00. Pris: 240 kr.

Stand-up: Den danske historiefortelleren Per Helge Sørensen har hatt stor suksess med å kombinere den gode historien med stand-upens humor og timing til en ny sjanger han har kalt story stand-up. Sørensen holder et todagers kurs i denne kunsten onsdag 28. og 29. mars.
Fortellerscenen. Kl. 10.00. Pris: 1500 kr.

Krim: Karin Fossum er kjent for sine psykologiske og mørke romaner. Svenske Johan Theorin har gjort uslettelig inntrykk med sine fire Ölands-bøker. På Litteraturhuset snakker de to med krimentusiast og journalist Asbjørn Slettemark om lik i kjelleren, mørke sykehuskorridorer og hva som egentlig foregår inne i hodet på en forfatter som skriver psykologisk krim.
Litteraturhuset. Kl. 19.00. Pris: 90/60 kr.

Konsert: Synesthesien har lange tradisjoner i musikkhistorien. Komponister som Beethoven, Scriabin og Messiaen hevdet å føle slektskap mellom ulike farger og tonearter. Med denne konserten ønsker Aksiom å vise fem moderne verk som bruker det visuelle som metafor for musikalsk spill og mening.
Levinsalen, NMH. 19.30. Pris: 100/50 kr.

torsdag 29. mars

Konsert: Noiser er et nytt prosjekt bestående av Alex Gunia og Kristoffer Lislegaard. De bruker gitarer, laptop og elektronikk for å fremføre sin mørke og atmosfæriske, improviserte stemningsmusikk. Deres debutalbum, mastret av Helge Sten, utgis 2012. Noiser spiller konsert som en del av prosjektet 300 Acting Spaces.
Sørengaia. Kl. 19.30.

Konsert: Lord Kelvin er utdannet ved jazzlinja NTNU, konservatoriet i Trondheim og de spiller i et stort utvalg av band som Jaga Jazzist, Mathias Eick, Team Hegdal, Susanne Sundfør, Trondheim jazzorkester og mye mer. Den bassløse trioen gir stor frihet, men også utfordringer som resulterer i uvanlige løsninger i arrangementene, og en hel masse flott ny musikk. Bandet består av Eirik Hegdal på saxofoner og klarinett, Gard Nilssen på trommer og Erik Johannessen på trombone.
Nasjonal jazzscene. Kl. 20.00. Pris: 100/50 kr.

Konsert: Det blinde ekteparet Amadou og Mariam var allerede godt etablerte musikere, både i hjemlandet Mali og i Frankrike, da crossover-artisten Manu Chao i 2004 oppsøkte dem med ønske om å produsere deres neste plate *Dimanche à Bamako*. Siden den tid har Amadou og Mariam turnert i både Afrika, USA og Europa.
Cosmopolite. Kl. 20.00. Pris: 300/250 kr.

fredag 30. mars

Konsert: Av alle de kvinnelige artistene i Norge som har fått merkelappen «popdronning» av media de siste par tiårene, er nok Bertine Zetlitz den som i størst grad er oppgaven voksen. Hun er blitt belønnet med flere spellemannpriser, og innsatsen hennes på motefronten – blant annet som norsk «ambassadør» for TAG Heuer – sier en del om hvilken omhu hun legger også i arbeidet med det visuelle. I midten av mars gir hun ut ny plate for første gang siden 2006. Albumet har tittelen Electric Feet, og lanseringstur-reen bringer henne til Oslo og Rockefeller denne fredagskvelden.
Rockefeller. Kl. 21.00. Pris: 270 kr.

Anbefales: Ensemble Aksiom spiller konsert i Levinsalen på NMH onsdag.

Film: Rock Noir og Manillusion inviterer til en Rock Noir-helaften denne kvelden. Først dokumentaren *The Devilles*, som portretterer burlesquedanseren Kitten DeVille, og så filmen om pinup-dronningen Bettie Page, *The Notorious Bettie Page*. I pausen mellom filmene selges strømp, hårblomster og pasties av sigarettpiken fra Man Illusion.
Cinemateket. Kl. 19.00. Pris: 100/80 kr.

Musikal: I vår vil Det andre teatret sette opp sin helt egne improviserte musikal. Husets mest musikalske improvisatorer skal koke sammen en 90 minutters musikal der og da. Det skal bli sang, dans, musikk og sterke, sterke musikalfølelser. Forestillinger blir satt opp åtte fredager fremover og hver gang presenteres en helt ny improvisert musikal.
Det andre teateret. Kl. 20.30. Pris: 100 kr.

lørdag 31. mars

Teater: Teater Prospero kommer til Pigalle med Kabaret Bukowski, en forestilling basert på poesien og universet til den store amerikanske forfatteren

Charles Bukowski. Kom og la deg lede inn i den mørke og alkoholiser-te undergrunnen. Horer, fyl liker, tapere og andre varme sjeler kommer til liv i et uhyøytidelig og poetisk møte.
Pigalle. Kl. 22.00. Pris: 150 kr.

Utstilling: Med *Mentalis Restrictio* presenterer Stig Nesvik sin verden. Han er 39 år, bosatt i Oslo og utdannet sosiolog. Han har også studert krimino-logi, historie, psykologi og lest filosofi ved siden av. Han har utgitt en rekke vitenskapelige arbeider, skrevet og hatt en del opplesninger av poesi og annet litterært arbeid. *Mentalis Restrictio* er Nesviks første separatutstilling. Kunst-neren presenterer også poesi knyttet til utstillingen.
Sverderupsgate 9. Kl. 14.00.

søndag 1. april

Konsert: Rockelegende og multitalent Leon Russell kommer nå på sitt aller første Norgesbesøk. Hans største fan heter Elton John og sammen gjenerob-ret de hitlistene i fjor med duettalbumet *The Union*. I vår ble Russell valgt inn i ærverdige Rock'n Roll Hall of Fame.
Sentrum Scene. Kl. 21.00. Pris: 300 kr.

mandag 2. april

Utstilling: Jan Henning Larsen har de siste årene arbeidet med storformat tresnitt trykket på lerret. Trykkene er videre kombinert med tegning og maleri. Dette gir muligheter utover den klassiske grafikken, både i forhold til format og presentasjon.
Galleri Norske Grafikere. Kl. 10.00.

tirsdag 3. april

Konsert: Rival Sons tar turen fra Los Angeles til Oslo og Rockefeller. De spiller klassisk bluesrock i en ny innpakning, og det låter friskt og retro på samme tid.
Rockefeller. Kl. 21.00. Pris: 225 kr.

Quiz: Annenhver tirsdag arrangerer Den andre caféen Den andre quizen. Quizleder Steffan Scherrer Løssfelt loser alle lagene trygt gjennom kvelden med en lett blanding av musikk, film og fakta. Vinnerne kan stikke av med en flaske perlende hvitvin og en flettet kurv av heder og ære.
Det andre teateret. Kl. 19.00.

Utstilling: Popsenteret presenterer utstillingen *Norwegian Black Metal*. Her vises klenodier, plakater og eksklusivt videomateriale fra tidlig norsk black metal-historie frem, med hovedvekt på bandene Darkthrone, Mayhem og Burzum. Et 45 minutter langt filmklipp av *Old Funeral* viser friske tenåringer fra blant annet det velkjente bandet Burzum. Og det blir vist offentlig for første gang under utstillingen på Popsenteret.
Popsenteret. Kl.10.00.

AD NOTAM

Universitas oppsummerer uka

Altfor mye teori

Politistudentene raste i forrige ukes Universitas over altfor mye teori, og for lite praktisk tilnærming til studiet.

– Du kan ikke lese deg frem til hvordan du uprovosert legger en somalier i bakken eller spør en annen tilfeldig mørkhuda person på gata om ID-papirer. Dette lærer vi kun ved å gjøre det i praksis, sier Ronny Hansen, tredjeårsstudent på Politihøgskolen.

– En ting er å lese om hvordan man skal oppføre seg når publikum kaller deg «purkefaen» når du patruljerer, en annen ting er å vite hvor mange kølleslag som trengs for å lære pakket en lekse uten at de blir alvorlig skadet, sier 205 cm høye og 115 kg tunge Hansen til Ad Notam.

Pinker the thinker

Etter å ha blitt utsatt for surmaget kritikk fra bl.a. Trond Berg Eriksen (89) fyrer nå akademikerrockestjernen Steven Pinker løs med egen skyts.

– Ved hjelp av massive mengder data viser jeg hvordan det aldri har vært så få internasjonalt anerkjente intellektuelle i Norge gjennom historien som i dag, sier han til Ad Notam. Etter å ha lest Berg Eriksens «Nietzsche og de moderne» på Flytoget har Pinker dommen klar.

– Boka hans er interessant dasslektyre, men den har ingenting med vitenskap å gjøre.

Berg Eriksen har ingen kommentar bortsett fra at «det kan virke som jeg er en misunnelig gammel nisse,

men Nietzsche skrev at smålighet er livets misantropiske paradoks».

Blod i appelsinene

I forrige ukes masterintervju i Universitas kunne en lese om språkproblemer i det israelske forsvaret.

– Ett av problemene har oppstått når israelske offiserer gir ordren «ta en befaring rundt huset». Da har soldatene tolket det som en ordre om å kaste ut hele den palestinske familien og bære eiendelene til

israelske bosettere inn i huset, sier den arbeidsledige språkviseren Cato Hemmingby til Ad Notams redaksjon for nyttige språkvitenskapsoppgaver.

–«Undersøk området» resulterte i tåregassing av steinkastende barn, og «ta en jaffa» ble tolket som å raketangripe en mann som dyrket appelsiner.

Klarer ikke tre av tre

Ad Notams seksjon for i overkant oppsøkende journalistikk tok denne uken turen til Kari Tjuveri Jensens kontor i Pilestredet. På gangen kunne Ad Notam tydelig høre låta «Don't Stop Believin'» av Journey fra kontoret hennes.

– Nå viser det seg at vi ligger dårlig an på tre av tre viktige kriterier for å bli universitet. Det eneste som får meg gjennom dagene nå er denne låta, sier hun. Hun sukker mens hun ser på et manipulert bilde av Høgskolen som universitet, og setter på «I Will Always Love You».

Stas: Toalettmore med padda.

VI SPØR

Hans J. Skjong

FOTOMANIPULASJON

IKKE CHAMPIGNON: Når studentene på Bali ikke får tredjegradsforbrenning av å ligge i sola for lenge, fordriver de tida med å tygge på shrooms. – Topp med sopp, sier anonym exphil-student.

Baler med «shrooms» på Bali

Forrige uke fikk vi vite at «magic mushrooms» er en viktig del av studiehverdagen til Gateway-studentene på Bali. Vi spør Gateway info-service om man trenger «shrooms» for å forstå ex.phil bedre?

– Da må du nesten kontakte Bali-teamet vårt. De har god kontakt med den balinesiske kulturen. Send en epost til Martin Staksrud.

– Men jeg er 24 år, har dårlig drag på jenter på min egen alder, og tenker yndige 19-åringer på Bali er midt i blinken?

– Ehh, det er jo generelt mye jenter på studiene våre der nede.

– Passer meg bra. Det gikk dårlig på ex.phil, jeg tror løsningen er å ha tilgang til en strand?

– Ta opp ex.phil? Ja, hadde ikke det vært deilig? Vil du ta opp ex.fac også?

– Hmm. Ja. Gikk dårlig der også.

Men en kamerat av meg fikk en «reading» av en balinesisk helbreder. Han fikk vite at det ville gå han vel i livet frem til han ble 32, men så ville han miste jobben, bli trygdemisbruker og flytte hjem til sokkel-leiligheten til foreldrene på Hønefoss. Det er jo ikke særlig hyggelig å oppleve dette når man er ung og skal ha det moro på Bali?

– Da må du nesten ta kontakt med Bali-teamet vårt. Send Martin en e-post du.

– Dere har ikke vurdert makeup-artist-studier på Goa eller lavkarbo-semester på Aya Napa?

– Er dette et intervju? Jeg hører du driver og taster på tastaturet.

– Jeg er bare en nysgjerrig Blindern-student som har gjort det dårlig i ex.phil. Hva tror du grunnleggeren av Gateway, Arne Næss, hadde sagt om han visste at man kunne studere fashion management hos dere?

– Vi har gjort en videreutvikling av studietilbudet vårt. Anbefaler fortsatt at du sender en e-post til Martin Staksrud.

– Det er svaret ditt på alt. Du har tydeligvis ikke kjennskap til de lokale forholdene på Bali, vil du vurdere din stilling?

– Hmm, det ønsker jeg ikke å kommentere. Du får sende en e-post.

hansjskj@universitas.no

PANTO

av Thomas Sørle Hansen

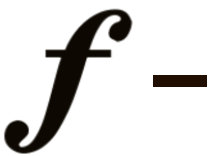

REBUS

av Filip Roshauw

HINT: Vi sier adjø til en minister. Hilsner sendes til filip.roschauw@gmail.com

FORRIGE UKES LØSNING
VAR: «BI store i Kina», og blant de riktige svarene fant vi den gamle kjenningen Bernie Mac-Gyver. Fremdeles like fjollete, det pseudonymet.

KRIMQUIZ

av Øyvind Bosnes Engen

1. Hva heter boka som regnes som den første påskekrim?
2. Hva var krimforfatteren Stein Rivertons virkelige navn?
3. Hvem regisserte den amerikanske nyinnspillingen av Menn som hater kvinner?
4. Hva heter reggaesangeren som skrev låta «Police and Thieves» i 1976?
5. Og hvilket punkband gjorde en coverversjon året etter?
6. Hvor har Den internasjonale straffedomstolen sitt hovedkontor?
7. Nevn et år da Krimkrigen pågikk!
8. Hva heter hovedpersonen i romanen Forbrytelse og straff?
9. Under hvilket fakultet ligger Institutt for kriminologi og retts-sosiologi ved Universitetet i Oslo?
10. Hva er den kriminelle lavalder i Norge?

Krim: Hvor godt kjenner du sjangeren?

1. Bergensstøtten plyndret i natt
2. Sven Elvestad
3. David Fincher
4. Junior Murvin
5. The Clash
6. I Haag
7. 1853–1856
8. Raskolnikov
9. Juridisk fakultet
10. 15 år